Τμήμα ΕΜΜΕ

Ανθολόγιο κειμένων για το μάθημα

Νεοελληνική Λογοτεχνία και Δημιουργική Γραφή

Οδυσσέας Ελύτης, Προσανατολισμοί (1940)

ΕΠΤΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΑ ΕΠΤΑΣΤΙΧΑ

I

Ὄνειρα κι ὄνειρα ἤρθανε
Στὰ γενέθλια τῶν γιασεμιῶν
Νύχτες καὶ νύχτες στὶς λευκὲς
Ἀυπνίες τῶν κύκνων

Ἡ δροσιὰ γεννιέται μὲς στὰ φύλλα
Ὅπως μὲς στὸν ἀπέραντο οὐρανὸ
Τὸ ξάστερο συναίσθημα.

II

Εὐνοϊκὲς ἀστροφεγγιὲς ἔφεραν τὴ σιωπὴ
Καὶ πίσω ἀπ' τὴ σιωπὴ μιὰ μελωδία παρείσαχτη
Ἐρωμένη
Ἀλλοτινῶν ἤχων γόησσα

Μένει τώρα ὁ ἴσκιος ποὺ ἀτονεῖ
Καὶ ἡ ραϊσμένη ἐμπιστοσύνη του
Καὶ ἡ ἀθεράπευτη σκοτοδίνη του — ἐκεῖ.

III

Ὅλα τὰ κυπαρίσσια δείχνουνε μεσάνυχτα
Ὅλα τὰ δάχτυλα
Σιωπὴ

Ἔξω ἀπὸ τ' ἀνοιχτὸ παράθυρο τοῦ ὀνείρου
Σιγὰ σιγὰ ξετυλίγεται
Ἡ ἐξομολόγηση
Καὶ σὰν θωριὰ λοξοδρομάει πρὸς τ' ἄστρα!

V

Τὴν ἀφροὐρητη νυχτιὰ πήρανε θύμησες
Μαβιὲς
Κόκκινες
Κίτρινες

Τ' ἀνοιχτὰ μπράτσα της γεμίσανε ὕπνο
Τὰ ξεκούραστα μαλλιά της ἄνεμο
Τὰ μάτια της σιωπή.

VI

Ἀνεξιχνίαστη νύχτα πίκρα δίχως ἄκρη
Βλέφαρο ἀνύσταχτο
Πρὶν βρεῖ ἀναφιλητὸ καίγεται ὁ πόνος
Πρὶν ζυγιαστεῖ γέρνει ὁ χαμὸς

Καρτέρι μελλοθάνατο
Σὰν ὁ συλλογισμὸς ἀπὸ τὸν μάταιο μαίανδρο
Στὴν ποδιὰ τῆς μοίρας του συντρίβεται.

VII

Τὸ διάδημα τοῦ φεγγαριοῦ στὸ μέτωπο τῆς νύχτας
Ὅταν μοιράζονται οἱ σκιὲς τὴν ἐπιφάνεια
Τῆς ὅρασης

Κι ὁ πόνος μετρημένος ἀπὸ ἐξασκημένο αὐτὶ
Ἀκούσιος καταρρέει
Μὲς στὴν ἰδέα ποὺ ἀχρηστεύεται ἀπ' τὸ μελαγχολικὸ
Σιωπητήριο.

ΩΡΙΩΝ

α΄

Συμβιβάστηκε μὲ τὴν πικρία ὁ κόσμος
Διάττοντα ψεύδη ἀφήσανε τὰ χείλια
Ἡ νύχτα ἐλαφρωμένη
Ἀπὸ τὸ θόρυβο καὶ τὴ φροντίδα
Μέσα μας μετασχηματίζεται
Κι ἡ καινούρια σιωπή της λάμπει ἀποκάλυψη

Βρίσκομε τὸ κεφάλι μας στὰ χέρια τοῦ Θεοῦ.

β΄

Μιὰ προσευχὴ μεταμορφώνει τὰ ὕψη της
Ἀλλάζει κοίτη ὁ χρόνος
Καὶ γυμνοὺς ἀπὸ ἔγνοια ἐπίγεια
Σ' ἄλλα νοήματα μᾶς ὁδηγεῖ

Ποῦ εἶναι ὁ σφυγμὸς τοῦ ἐδάφους
Τὸ αἷμα στὴ μνήμη τῶν προσώπων μας
Ὁ αὐτούσιος πηγαιμός;

γ΄

Τῶν φθαρτῶν δακρύων ἀπόγονοι
Κωπηλάτες τῶν ματαίων λιμνῶν
Ἀφήσαμε τὸ γήινο δέρμα
Καὶ στὸν ψίθυρο τῶν δέντρων ψαύσαμε
Τὰ λόγια μας
Γιὰ τελευταία φορὰ

Τώρα στὰ μέτωπά μας γειτονέψανε ἄστρα!

ΒΑΘΟΣ

Ἀρχίσαμε μιὰ λέξη ποὺ νὰ μὴ χωράει τὸν οὐρανὸ ἀλλὰ νὰ τυραννεῖ τὴν ἄνεση τοῦ ἀνέμου καθὼς ξεχύνεται στὶς χτυπημένες ἀπὸ τὴν ἄρμη τῆς προσδοκίας στεριὲς ἢ πάνω στὰ κρύα μουράγια ὅπου βαδίζει ἀπὸ αἰῶνες ἀπόκληρος τῆς λησμονιᾶς ὁ ἴσκιος. Ὁρκισμένη χώρα! Παλιὰ πουλιὰ γεμάτα σύννεφα, πότε κατὰ τὴ δύση ποὺ χαράζει στὰ στήθια μας ἔλη ἀνίας, πότε κατὰ τὴν ἀνώριμη καρδιὰ ποὺ ζητάει νὰ μπεῖ πεισματικὰ στὴ φύση…

Ἀκόμη θυμόμαστε τὰ κουρέλια μιᾶς πυρκαγιᾶς γενναιόφρονης, τὰ πειράματα ἑνὸς χαρταετοῦ ποὺ σάστισε τὰ δάχτυλά μας ψηλὰ στὸν ἀγέρα ἢ στὴν ἀρχὴ ἑνὸς δρόμου ὅπου σταθήκαμε γιὰ ν' ἀναζητήσουμε μιὰ γυναίκα γεμάτη ἀνταποκρίσεις γεμάτη σκιὲς στοργῆς ταιριασμένης στὰ τολμηρὰ κεφάλια μας. Ἀκόμη θυμόμαστε τὴν ἀγνότητα ποὺ τὴν εἴχαμε βρεῖ τόσο αἰνιγματική, πλυμένη σὲ μιὰν αὐγὴ ποὺ ἀγαπούσαμε γιατὶ δὲν ξέραμε πὼς μέσα μας, ἀκόμη πιὸ βαθιά, ἑτοιμάζαμε ἄλλα ὄνειρα πιὸ μεγάλα ποὺ θά 'πρεπε νὰ σφίξουν στὴν ἀγκαλιά τους ἀκόμη περισσότερο χῶμα, περισσότερο αἷμα, περισσότερο νερό, περισσότερη φωτιά, περισσότερον Ἔρωτα!

Ἥλιος ο πρώτος (1943)

XVI

Μὲ τί πέτρες τί αἷμα καὶ τί σίδερο
Καὶ τί φωτιὰ εἴμαστε καμωμένοι
Ἐνῶ φαινόμαστε ἀπὸ σκέτο σύννεφο
Καὶ μᾶς λιθοβολοῦν καὶ μᾶς φωνάζουν
Ἀεροβάτες
Τὸ πῶς περνοῦμε τὶς μέρες καὶ τὶς νύχτες μας
Ἕνας Θεὸς τὸ ξέρει.

Φίλε μου ὅταν ἀνάβ' ἡ νύχτα τὴν ἠλεχτρική σου ὀδύνη
Βλέπω τὸ δέντρο τῆς καρδιᾶς ποὺ ἁπλώνεται
Τὰ χέρια σου ἀνοιχτὰ κάτω ἀπὸ μιὰν Ἰδέα ὁλόλευκη
Ποὺ ὅλο παρακαλεῖς
Κι ὅλο δὲν κατεβαίνει
Χρόνια καὶ χρόνια
Ἐκείνη ἐκεῖ ψηλὰ ἐσὺ ἐδῶ πέρα.

Κι ὅμως τοῦ πόθου τ' ὅραμα ξυπνάει μιὰ μέρα σάρκα
Κι ἐκεῖ ὅπου πρὶν δὲν ἄστραφτε παρὰ γυμνὴ ἐρημιὰ
Τώρα γελάει μιὰ πολιτεία ὡραία καθὼς τὴ θέλησες
Κοντεύεις νὰ τὴ δεῖς σὲ περιμένει
Δῶσε τὸ χέρι σου νὰ πᾶμε πρὶν ἡ Αὐγὴ
Τὴν περιλούσει μὲ ἰαχὲς θριάμβου.

Δῶσε τὸ χέρι σου —πρὶν συναχτοῦν πουλιὰ
Στοὺς ὤμους τῶν ἀνθρώπων καὶ τὸ κελαηδήσουνε
Πὼς ἐπιτέλους φάνηκε νά 'ρχεται ἀπὸ μακριὰ
Ἡ ποντοθώρητη παρθένα Ἐλπίδα!
Πᾶμε μαζὶ κι ἂς μᾶς λιθοβολοῦν
Κι ἂς μᾶς φωνάζουν ἀεροβάτες
Φίλε μου ὅσοι δὲν ἔνιωσαν ποτὲ μὲ τί
Σίδερο μὲ τί πέτρες τί αἷμα τί φωτιὰ
Χτίζουμε ὀνειρευόμαστε καὶ τραγουδοῦμε!

Το Άξιον Εστί (1959)

ΙΔ΄

Ναοὶ στὸ σχῆμα τ' οὐρανοῦ
καὶ κορίτσια ὡραῖα
μὲ τὸ σταφύλι στὰ δόντια ποὺ μᾶς πρέπατε!
Πουλιὰ τὸ βάρος τῆς καρδιᾶς μας ψηλὰ μηδενίζοντας
καὶ πολὺ γαλάζιο ποὺ ἀγαπήσαμε!
Φύγανε φύγανε
ὁ Ἰούλιος μὲ τὸ φωτεινὸ πουκάμισο
καὶ ὁ Αὔγουστος ὁ πέτρινος μὲ τὰ μικρά του ἀνώμαλα σκαλιά.
Φύγανε
καὶ στὰ μάτια μέσα τῶν βυθῶν ἀνερμήνευτος ἔμεινε ὁ ἀστερίας
καὶ στὰ βάθη μέσα τῶν ματιῶν ἀνεπίδοτο ἔμεινε τὸ ἡλιοβασίλεμα!
Καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ φρόνηση ἔκλεισε τὰ σύνορα.
Τείχισε τὶς πλευρὲς τοῦ κόσμου
καὶ ἀπὸ τὸ μέρος τ' οὐρανοῦ σήκωσε τὶς ἐννέα ἐπάλξεις
καὶ στὴν πλάκα ἐπάνω τοῦ βωμοῦ σφαγίασε τὸ σῶμα
τοὺς φρουροὺς πολλοὺς ἔστησε στὶς ἐξόδους.
Καὶ τῶν ἀνθρώπων ἡ φρόνηση ἔκλεισε τὰ σύνορα.
Ναοὶ στὸ σχῆμα τ' οὐρανοῦ
καὶ κορίτσια ὡραῖα
μὲ τὸ σταφύλι στὰ δόντια ποὺ μᾶς πρέπατε!
Πουλιὰ τὸ βάρος τῆς καρδιᾶς μας ψηλὰ μηδενίζοντας
καὶ πολὺ γαλάζιο ποὺ ἀγαπήσαμε!
Φύγανε φύγανε
ὁ Μαΐστρος μὲ τὸ μυτερό του σάνταλο
καὶ ὁ Γραῖγος ὁ ἀσυλλόγιστος μὲ τὰ λοξά του κόκκινα πανιά.
Φύγανε
καὶ βαθιὰ κάτω ἀπ' τὸ χῶμα συννέφιασε ἀνεβάζοντας
χαλίκι μαῦρο
καὶ βροντές, ἡ ὀργὴ τῶν νεκρῶν
καὶ ἀργὰ στὸν ἄνεμο τρίζοντας
ἐγυρίσανε πάλι μὲ τὸ στῆθος μπροστὰ
φοβερά, τῶν βράχων τ' ἀγάλματα!

ΤΟ ΔΟΞΑΣΤΙΚΟΝ

ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ τὸ φῶς καὶ ἡ πρώτη
χαραγμένη στὴν πέτρα εὐχὴ τοῦ ἀνθρώπου
ἡ ἀλκὴ μὲς στὸ ζῶο ποὺ ὁδηγεῖ τὸν ἥλιο
τὸ φυτὸ ποὺ κελάηδησε καὶ βγῆκε ἡ μέρα

Ἡ στεριὰ ποὺ βουτᾶ καὶ ὑψώνει αὐχένα
ἕνα λίθινο ἄλογο ποὺ ἱππεύει ὁ πόντος
οἱ μικρὲς κυανὲς φωνὲς μυριάδες
ἡ μεγάλη λευκὴ κεφαλὴ Ποσειδῶνος

ΑΞΙΟΝ ΕΣΤΙ τὸ χέρι τῆς Γοργόνας
ποὺ κρατᾶ τὸ τρικάταρτο σὰν νὰ τὸ σώζει
σὰν νὰ τὸ κάνει τάμα στοὺς ἀνέμους
σὰν νὰ λέει νὰ τ' ἀφήσει καὶ πάλι ὄχι

Ὁ μικρὸς ἐρωδιὸς τῆς ἐκκλησίας
ἡ ἐννιὰ τὸ πρωὶ σὰν περγαμόντο
ἕνα βότσαλο ἄπεφθο μέσα στὸ βάθος
τ' οὐρανοῦ τοῦ γλαυκοῦ φυτεῖες καὶ στέγες

ΟΙ ΣΗΜΑΝΤΟΡΕΣ ΑΝΕΜΟΙ ποὺ ἱερουργοῦνε
ποὺ σηκώνουν τὸ πέλαγος σὰν Θεοτόκο
ποὺ φυσοῦν καὶ ἀνάβουνε τὰ πορτοκάλια
ποὺ σφυρίζουν στὰ ὄρη κι ἔρχονται

Οἱ ἀγένειοι δόκιμοι τῆς τρικυμίας
οἱ δρομεῖς ποὺ διάνυσαν τὰ οὐράνια μίλια
οἱ Ἑρμῆδες μὲ τὸ μυτερὸ σκιάδι
καὶ τοῦ μαύρου καπνοῦ τὸ κηρύκειο

Το μονόγραμμα (1971)

III

Ἔτσι μιλῶ γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα

Ἐπειδὴ σ' ἀγαπῶ καὶ στὴν ἀγάπη ξέρω
Νὰ μπαίνω σὰν Πανσέληνος
Ἀπὸ παντοῦ, γιὰ τὸ μικρὸ τὸ πόδι σου μὲς στ' ἀχανὴ σεντόνια
Νὰ μαδάω γιασεμιά —κι ἔχω τὴ δύναμη
Ἀποκοιμισμένη, νὰ φυσῶ νὰ σὲ πηγαίνω
Μέσ' ἀπὸ φεγγερὰ περάσματα καὶ κρυφὲς τῆς θάλασσας στοὲς
Ὑπνωτισμένα δέντρα μὲ ἀράχνες ποὺ ἀσημίζουνε

Ἀκουστὰ σ' ἔχουν τὰ κύματα
Πῶς χαϊδεύεις, πῶς φιλᾶς
Πῶς λὲς ψιθυριστὰ τὸ «τί» καὶ τὸ «ἐ»
Τριγύρω στὸ λαιμὸ στὸν ὅρμο
Πάντα ἐμεῖς τὸ φῶς κι ἡ σκιὰ

Πάντα ἐσὺ τ' ἀστεράκι καὶ πάντα ἐγὼ τὸ σκοτεινὸ πλεούμενο
Πάντα ἐσὺ τὸ λιμάνι κι ἐγὼ τὸ φανάρι τὸ δεξιὰ
Τὸ βρεμένο μουράγιο καὶ ἡ λάμψη ἐπάνω στὰ κουπιὰ
Ψηλὰ στὸ σπίτι μὲ τὶς κληματίδες
Τὰ δετὰ τριαντάφυλλα, τὸ νερὸ ποὺ κρυώνει
Πάντα ἐσὺ τὸ πέτρινο ἄγαλμα καὶ πάντα ἐγὼ ἡ σκιὰ ποὺ μεγαλώνει
Τὸ γερτὸ παντζούρι ἐσύ, ὁ ἀέρας ποὺ τὸ ἀνοίγει ἐγὼ
Ἐπειδὴ σ' ἀγαπῶ καὶ σ' ἀγαπῶ
Πάντα ἐσὺ τὸ νόμισμα κι ἐγὼ ἡ λατρεία ποὺ τὸ ἐξαργυρώνει:

Τόσο ἡ νύχτα, τόσο ἡ βοὴ στὸν ἄνεμο
Τόσο ἡ στάλα στὸν ἀέρα, τόσο ἡ σιγαλιὰ

Τριγύρω ἡ θάλασσα ἡ δεσποτικὴ
Καμάρα τ' οὐρανοῦ μὲ τ' ἄστρα
Τόσο ἡ ἐλάχιστή σου ἀναπνοὴ

Ποὺ πιὰ δὲν ἔχω τίποτε ἄλλο
Μὲς στοὺς τέσσερις τοίχους, τὸ ταβάνι, τὸ πάτωμα
Νὰ φωνάζω ἀπὸ σένα καὶ νὰ μὲ χτυπᾶ ἡ φωνή μου
Νὰ μυρίζω ἀπὸ σένα καὶ ν' ἀγριεύουν οἱ ἄνθρωποι
Ἐπειδὴ τὸ ἀδοκίμαστο καὶ τὸ ἀπ' ἄλλοῦ φερμένο
Δὲν τ' ἀντέχουν οἱ ἄνθρωποι κι εἶναι νωρίς, μ' ἀκοῦς
Εἶναι νωρὶς ἀκόμη μὲς στὸν κόσμο αὐτὸν ἀγάπη μου

Νὰ μιλῶ γιὰ σένα καὶ γιὰ μένα.

VII

Στὸν Παράδεισο ἔχω σημαδέψει ἕνα νησὶ
Ἀπαράλλαχτο ἐσὺ κι ἕνα σπίτι στὴ θάλασσα

Μὲ κρεβάτι μεγάλο καὶ πόρτα μικρὴ
Ἔχω ρίξει μὲς στ' ἄπατα μιὰν ἠχὼ
Νὰ κοιτάζομαι κάθε πρωὶ ποὺ ξυπνῶ

Νὰ σὲ βλέπω μισὴ νὰ περνᾶς στὸ νερὸ
Καὶ μισὴ νὰ σὲ κλαίω μὲς στὸν Παράδεισο.

Τα Ρω του Έρωτα (1972)

ΜΑΡΙΝΑ

Δῶσε μου δυόσμο νὰ μυρίσω
λουίζα καὶ βασιλικὸ
Μαζί μ' αὐτὰ νὰ σὲ φιλήσω
καὶ τί νὰ πρωτοθυμηθῶ

Τὴ βρύση μὲ τὰ περιστέρια
τῶν Ἀρχαγγέλων τὸ σπαθὶ
Τὸ περιβόλι μὲ τ' ἀστέρια
καὶ τὸ πηγάδι τὸ βαθὺ

Τὶς νύχτες ποὺ σὲ σεργιανοῦσα
στὴν ἄλλην ἄκρη τ' οὐρανοῦ
Καὶ ν' ἀνεβαίνεις σὲ θωροῦσα
σὰν ἀδελφὴ τοῦ Αὐγερινοῦ

Μαρίνα πράσινό μου ἀστέρι
Μαρίνα φῶς τοῦ Αὐγερινοῦ
Μαρίνα μου ἄγριο περιστέρι
καὶ κρίνο τοῦ καλοκαιριοῦ.

Η ΜΑΓΙΑ

Ἡ Πούλια πόχει ἑφτὰ παιδιὰ
μέσ' ἀπ' τοὺς οὐρανοὺς περνᾶ

Κάποτε λίγο σταματᾶ
στὸ φτωχικό μου καὶ κοιτᾶ:

—Γειά σας τί κάνετε; Καλά;
—Καλά. Πῶς εἶναι τὰ παιδιά;

—Τί νὰ σᾶς πῶ ἐκεῖ ψηλὰ
τὰ τρώει τ' ἀγιάζι κι ἡ ἐρημιὰ

—Γι' αὐτὸ πικραίνεσαι Κυρὰ
δὲ μοῦ τὰ φέρνεις ἐδωνά;

—Εὐχαριστῶ μά 'ναι πολλὰ
θὰ σοῦ τὴ φᾶνε τὴ σοδειὰ

—Δῶσε μου κὰν τὴν πιὸ μικρὴ
τὴ Μάγια τὴν ἀστραφτερὴ

—Πάρ' τη λοιπὸν κι ἔχε στὸ νοῦ
πὼς θά 'σαι ὁ ἄντρας τ' οὐρανοῦ

Εἶπε. Καὶ πρὶν βγάλω μιλιὰ
μοῦ τὴν καρφώνει στὰ μαλλιὰ

Λάμπουνε γύρω τὰ βουνὰ
τὰ χέρια μου βγάνουν φωτιὰ

Κι ἡ Πούλια πόχει ἑφτὰ παιδιὰ
φεύγει καὶ μ' ἀποχαιρετᾶ.

ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΤΡΙΦΥΛΛΙ

Μιὰ φορὰ στὰ χίλια χρόνια
τοῦ πελάγου τὰ τελώνια
Μὲς στὰ σκοτεινὰ τὰ φύκια
μὲς στὰ πράσινα χαλίκια
Τὸ φυτεύουνε καὶ βγαίνει
πρὶν ὁ ἥλιος ἀνατείλει
Τὸ μαγεύουνε καὶ βγαίνει
τὸ θαλασσινὸ τριφύλλι

Κι ὅποιος τό 'βρει δὲν πεθαίνει
κι ὅποιος τό 'βρει δὲν πεθαίνει

Μιὰ φορὰ στὰ χίλια χρόνια
κελαηδοῦν ἀλλιῶς τ' ἀηδόνια
Δὲ γελᾶνε μήτε κλαῖνε
μόνο λένε μόνο λένε:
—Μιὰ φορὰ στὰ χίλια χρόνια
γίνεται ἡ ἀγάπη αἰώνια
Νά 'χεις τύχη νά 'χεις τύχη
κι ἡ χρονιὰ νὰ σοῦ πετύχει

Κι ἀπὸ τ' οὐρανοῦ τὰ μέρη
τὴν ἀγάπη νὰ σοῦ φέρει

Τὸ θαλασσινὸ τριφύλλι
ποιὸς θὰ βρεῖ νὰ μοῦ τὸ στείλει
Ποιὸς θὰ βρεῖ νὰ μοῦ τὸ στείλει
τὸ θαλασσινὸ τριφύλλι.

Η ΕΛΕΝΗ

Σήκωνε τὸ κλουβὶ
μιὰ δῶ μιὰ κεῖ
κι ὁ ἥλιος πήγαινε ἀπ' τὴν ἄλλη
ν' ἀνάψει τ' ὄμορφο κεφάλι
Μιὰ δῶ μιὰ κεῖ
ὁ ἥλιος κάθε Κυριακὴ

Φώναζε στὴν αὐλὴ
ψὶ ψί, ψὶ ψὶ
κι ὁ γάτος σήκωνε ποδάρι
μέσ' ἀπ' τὰ μάτια της νὰ πάρει
Ψὶ ψί, ψὶ ψὶ
τὴν ἀστραπή τους τὴ χρυσὴ

Πήγαινε ν' ἀνεβεῖ
σκαλὶ σκαλὶ
τὴν ἀγκαλιὰ ροῦχα γεμάτη
κι ἔλεγαν οἱ ἀγγέλοι νά τη
Σκαλὶ σκαλὶ
τὴν πιὸ μικρή μας ἀδερφὴ

Κάτασπρο γιασεμὶ
καὶ μυ- καὶ μυ-
καὶ μυστικέ μου Ἀποσπερίτη
πάρτε με πάρτε με στὴν Κρήτη
Καὶ μὴ καὶ μὴ
καὶ μὴ ρωτᾶτε τὸ γιατί.

Ο ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ

Κάθε πρωὶ ὁποὺ ξυπνῶ
τρέχω στὴν πόρτα καὶ κοιτῶ

Τρίτη Κυριακὴ Δευτέρα
κι ἄλλη μιὰ χαμένη μέρα

Πᾶνε κι ἔρχονται ὁλοένα
τὰ βαπόρια καὶ τὰ τρένα

Ταχυδρόμε ἀνάθεμά σε
μόνο ἐμένα δὲ θυμᾶσαι

Πιάνει ὁ κόσμος περιστέρια
κι ἐγὼ μένω μ' ἄδεια χέρια

—Γράμμα τέτοιο δὲ λαβαίνεις
ἄδικα μὴν περιμένεις

Δὲ σοῦ τό 'χουνε γραμμένο
κι ἂν σοῦ τό 'χουν πάει ἀλλοῦ

Ἄλλος μένει ἐκεῖ ποὺ μένεις
καὶ τὸ δίνουνε αὐτουνοῦ

Ἴσως νά 'ναι καὶ σταλμένο
σ' ἄνθρωπο τοῦ φεγγαριοῦ

Ἢ καὶ παραπεταμένο
σὲ μιὰν ἄκρη τ' οὐρανοῦ.

Η ΠΟΔΗΛΑΤΙΣΣΑ

Τὸ δρόμο πλάι στὴ θάλασσα περπάτησα
πού 'κανε κάθε μέρα ἡ ποδηλάτισσα

Βρῆκα τὰ φροῦτα πού 'χε τὸ πανέρι της
τὸ δαχτυλίδι πού 'πεσε ἀπ' τὸ χέρι της

Βρῆκα τὸ κουδουνάκι καὶ τὸ σάλι της
τὶς ρόδες τὸ τιμόνι τὸ πεντάλι της

Βρῆκα τὴ ζώνη της βρῆκα σὲ μιὰν ἄκρη
μιὰ πέτρα διάφανη πού 'μοιαζε μὲ δάκρυ

Τὰ μάζεψα ἕνα ἕνα καὶ τὰ κράτησα
κι ἔλεγα ποῦ 'ναι ποῦ 'ναι ἡ ποδηλάτισσα

Τὴν εἶδα νὰ περνᾶ πάνω ἀπ' τὰ κύματα
τὴν ἄλλη μέρα πάνω ἀπὸ τὰ μνήματα

Τὴν τρίτη νύχτωσ' ἔχασα τ' ἀχνάρια της
στοὺς οὐρανοὺς ἀνάψαν τὰ φανάρια της.

ΣΤΗΝ ΞΥΛΙΝΗ ΠΑΡΑΓΚΑ

Φθινόπωρο καὶ πάλι μοῦ γυρίζει ὁ νοῦς
στὴν ξύλινη παράγκα μὲ τοὺς ἀίλανθους

Στὸν Φίλιπ καὶ στὴν Ἄννα καὶ στὴν Ἀιρὴν
πού 'ρχονταν κάθε χρόνο ἀπ' τὸ Ἀμπερντὴν

Κορίτσι κοριτσάκι ποὺ γιὰ χάρη του
εἶχε τσακίσει ὁ ἥλιος τὸ κοντάρι του

Τὸ σήκωσε τὸ πῆγε πάνω ἀπ' τὰ βουνὰ
κρατοῦσε ἕνα ματσάκι ἀπὸ κυκλάμινα

Ἔγινε κάτι λάθος μὲς στὰ ριζικὰ
στοὺς οὐρανοὺς δὲν ἤξεραν ἐγγλέζικα

Χτύπησε μιὰ μικρὴ καμπάνα ντὶν ντὶν ντὶν
στὴν ξύλινη παράγκα καὶ στὸ Ἀμπερντήν.

Οδυσσέας Ελύτης, Ποίηση, επιμ. Γιάννης Η. Χάρης, εκδ. Ίκαρος, 2002

Νίκος Γκάτσος

Νυν και Αεί (1974)

Στόν κάτω δρόμο

Στόν κάτω δρόμο
τώρα πού νυχτώνει
τό χελιδόνι
διπλώνει τά φτερά.
Στόν κάτω δρόμο
βγῆκαν οἱ γειτόνοι
σ' ἕνα μπαλκόνι
νά δοῦν τή συμφορά.

Φέραν τό Ρήγα τόν Ἀητό τό Διγενή
κι ἦταν ἡ ὄψη του χλωμή σάν τό πανί.

Στόν κάτω δρόμο
τώρα πού βραδιάζει
πέφτει τ' ἀγιάζι
στοῦ κήπου τά κλαδιά.
Στόν κάτω δρόμο
πίσω ἀπ' τό περβάζι
κάποιος οὐρλιάζει
καί σκίζετ' ἡ καρδιά.

Φέραν τόν Ἄδωνι τό Λίνο τό Χριστό
κι ἦταν ἀκόμα τό κορμάκι του ζεστό.

Ἐμεῖς πού μείναμε

Ἐμεῖς πού μείναμε στό χῶμα τό σκληρό
γιά τούς νεκρούς θ' ἀνάψουμε λιβάνι
κι ὅταν χαθεῖ μακριά τό καραβάνι
τοῦ Χάρου τοῦ μεγάλου πεχλιβάνη
στή μνήμη τους θά στήσουμε χορό.

Ἐμεῖς πού μείναμε θά τρῶμε τό πρωί
μιά φέτα ἀπό τοῦ ἥλιου τό καρβέλι
ἕνα τσαμπί σταφύλι ἀπό τ' ἀμπέλι
καί δίχως πιά τοῦ φόβου τό τριβέλι
μπροστά θά προχωρᾶμε στή ζωή.

Ἐμεῖς πού μείναμε θά βγοῦμε μιά βραδιά
στήν ἐρημιά νά σπείρουμε χορτάρι
καί πρίν γιά πάντα ἡ νύχτα νά μᾶς πάρει
θά κάνουμε τή γῆ προσκυνητάρι
καί κούνια γιά τ' ἀγέννητα παιδιά. ❖

Αδραξία (1976)

Ὁ Γιάννης ὁ φονιάς

Ὁ Γιάννης ὁ φονιάς
παιδί μιᾶς Πατρινιᾶς
κι ἑνός Μεσολογγίτη
προχτές τήν Κυριακή
μετά τή φυλακή
ἐπέρασε ἀπ' τό σπίτι.

Τοῦ βγάλαμε γλυκό
τοῦ βγάλαμε καί μέντα
μά γιά τό φονικό
δέν εἴπαμε κουβέντα.

Μονάχα τό Φροσί
μέ δάκρυ θαλασσί
στά μάτια τά μεγάλα
τοῦ φίλησε βουβά
τά χέρια τ' ἀκριβά
καί βγῆκε ἀπό τή σάλα.

Δέν μπόρεσε κανείς
τόν πόνο της ν' ἀντέξει
κι οὔτ' ἕνας συγγενής
νά πεῖ δέ βρῆκε λέξη.

Κι ὁ Γιάννης ὁ φονιάς
στήν ἄκρη τῆς γωνιᾶς
μέ τοῦ καημοῦ τ' ἀγκάθι
θυμήθηκε ξανά
φεγγάρια μακρινά
καί τ' ὄνειρο πού ἐχάθη.

Κοίτα με στά μάτια

Κοίτα με στά μάτια κι ἔλα πιό κοντά
ἄγια μου καρδιά κι ἀγαπημένη
ἄκουσα κι ἀπόψε πόρτα νά χτυπᾶ[1]
πέτρες θά κυλᾶν οἱ πεθαμένοι.

Πῶς νά τό ξεχάσω κεῖνο τό παιδί
στό περιβολάκι τ' Ἁι-Νικόλα
ἔπινε τόν ἥλιο σά χλωρό κλαδί
πρίν τό θυμηθοῦν τά πολυβόλα.

Κοίτα με στά μάτια καί μέ τό σουγιά
πάρε ἀπό τή φλέβα μου μελάνι
γράψε τ' ὄνομά του στήν ἀστροφεγγιά
χέρι φονικό νά μήν τό φτάνει.

Ποῦ εἶσαι Πέτρο; Ποῦ εἶσαι Γιάννη;
Στοῦ Κάτω Κόσμου τό σιντριβάνι.
Νεράκι πίνω νά λησμονήσω.
Γύρισε πίσω! Γύρισε πίσω!

Ἀθανασία

Τί ζητᾶς Ἀθανασία
στό μπαλκόνι μου μπροστά
δέ μοῦ δίνεις σημασία
κι ἡ καρδιά μου πῶς βαστᾶ.

Σ' ἀγαπήσανε στόν κόσμο
βασιλιάδες ποιητές
κι ἕνα κλωναράκι δυόσμο
δέν τούς χάρισες ποτές.

Εἶσαι σκληρή
σάν τοῦ θανάτου τή γροθιά
μά 'ρθαν καιροί
πού σέ πιστέψαμε βαθιά.
Κάθε γενιά
δική της θέλει νά γενεῖς
ὀμορφονιά
πού δέ σέ κέρδισε κανείς.

Τί ζητᾶς Ἀθανασία
στό μπαλκόνι μου μπροστά
ποιά παράξενη θυσία
ἡ ζωή νά σοῦ χρωστᾶ.

Ἦρθαν διψασμένοι Κροῖσοι
ταπεινοί προσκυνητές
κι ἀπ' τοῦ κήπου σου τή βρύση
δέν τούς δρόσισες ποτές.

Εἶσαι σκληρή...

Οἱ μέρες εἶναι πονηρές

Γυναίκα σκύψε τό κεφάλι
γιατί ἔρχεται Σαρακοστή
καί θά σταυρώσουνε καί πάλι
τόν ἄγγελο καί τό ληστή.

Λένε πώς πήγανε τήν Τρίτη
καί πήρανε τό Γιακουμή
μέσ' ἀπ' τό ἴδιο του τό σπίτι
τήν ὥρα πού 'τρωγε ψωμί.

Κλεῖσ' τό παράθυρο γυναίκα
κοντεύει δώδεκα καί δέκα
σοῦ τό 'χω πεῖ τόσες φορές
οἱ μέρες εἶναι πονηρές.

Γυναίκα χάθηκαν οἱ φίλοι
ἔγινε φίδι ὁ ἀδερφός
κόψε τήν καύτρα στό καντήλι
νά 'χουμε ἀπόψε λίγο φῶς.

Κλεῖσ' τό παράθυρο γυναίκα...

Πές μου τόν ὅρκο τοῦ προπάππου
κι ἄν δέ γυρίσω μιά βραδιά
νά μέ θυμᾶσαι κάπου κάπου
καί νά προσέχεις τά παιδιά.

Κλεῖσ' τό παράθυρο γυναίκα...

Πές μου τόν ὅρκο τοῦ προπάππου...

Ἕνα σπίρτο στό τραπέζι

Ἕνα σπίρτο στό τραπέζι
πῆρε μόνο του φωτιά
κι ἄρχισε ἡ φωτιά νά παίζει
στήν τρελή σου τή ματιά.

Σπίθα πάνω σπίθα κάτω
ποιός νά πάρει μυρουδιά
κι ὅταν ἦρθε τό Σαββάτο
μοῦ 'χες κάψει τήν καρδιά.

Πᾶς γιά νά βγάλεις τ' ἄχτι σου
μά δέ θά γίνω στάχτη σου
κι ἄν μ' ἔκαψες κι ἄν μ' ἔκαψες
νά μ' ἀγαπᾶς δέν ἔπαψες.

Ἕνα σπίρτο στό τραπέζι
τά 'καν' ὅλα ρημαδιό
κι ἕνα γέλιο τρεμοπαίζει
στά χειλάκια σου τά δυό.

Σπίθα κάτω σπίθα πάνω
δέν ἀντέχω πιά ντροπές
μέ φιλιά σέ καλοπιάνω
μέ πληρώνεις μ' ἀστραπές.

Πᾶς γιά νά βγάλεις τ' ἄχτι σου...

Μιά φορά κι ἕναν καιρό

Μιά φορά κι ἕναν καιρό
ὅπως λέν τά παραμύθια
κυνηγοῦσα τ' ὄνειρο
γιά νά μάθω τήν ἀλήθεια.

Νά 'ναι ἥλιος νά 'ναι ἀστέρι
ποιός τήν εἶδε ποιός τήν ξέρει
ἄχ γιατί ἄχ γιατί
μοιάζει μέ καρδούλα κλειστή.

Μιά φορά κι ἕναν καιρό
κάποιος ἄγγελος διαβάτης
σ' ἀκρογιάλι λαμπερό
εἶχε γράψει τ' ὄνομά της.

Μά σάν πέρασε τ' ἀγέρι
ποιός τήν εἶδε ποιός τήν ξέρει
ἄχ γιατί ἄχ γιατί
νά 'ναι σά μιά σπίθα σβηστή.

Μιά φορά κι ἕναν καιρό
στή φωτιά καί στόν ἀγώνα
τήν ἀντίκρισα θαρρῶ
σά μιά κόκκινη σταγόνα.

Μά πρίν βγεῖ τό καλοκαίρι
ποιός τήν εἶδε ποιός τήν ξέρει
ἄχ γιατί ἄχ γιατί
νά 'χει στή ζωή ξεχαστεῖ.

Τα παιδόγια (1976)

Ὁ ἐφιάλτης τῆς Περσεφόνης

Ἐκεῖ πού φύτρωνε φλησκούνι κι ἄγρια μέντα
κι ἔβγαζε ἡ γῆ τό πρῶτο της κυκλάμινο
τώρα χωριάτες παζαρεύουν τά τσιμέντα
καί τά πουλιά πέφτουν νεκρά στήν ὑψικάμινο.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στήν ἀγκαλιά τῆς γῆς
στοῦ κόσμου τό μπαλκόνι
ποτέ μήν ξαναβγεῖς.

Ἐκεῖ πού σμίγανε τά χέρια τους οἱ μύστες
εὐλαβικά πρίν μποῦν στό θυσιαστήριο[1]
τώρα πετᾶνε τ' ἀποτσίγαρα οἱ τουρίστες
καί τό καινούργιο πᾶν νά δοῦν διυλιστήριο.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στήν ἀγκαλιά τῆς γῆς
στοῦ κόσμου τό μπαλκόνι
ποτέ μήν ξαναβγεῖς.

Ἐκεῖ πού ἡ θάλασσα γινόταν εὐλογία
κι ἦταν εὐχή τοῦ κάμπου τά βελάσματα
τώρα καμιόνια κουβαλᾶν στά ναυπηγεῖα
ἄδεια κορμιά σιδερικά παιδιά κι ἐλάσματα.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στήν ἀγκαλιά τῆς γῆς
στοῦ κόσμου τό μπαλκόνι
ποτέ μήν ξαναβγεῖς.

Στοῦ Διγενῆ τά κάστρα*
(Ἡ τρελή τοῦ φεγγαριοῦ)

Ψηλά στοῦ Διγενῆ τ' ἀλώνια
τίς νύχτες τοῦ καλοκαιριοῦ
τοῦ Κάτω Κόσμου τά τελώνια
μέ λέν τρελή τοῦ φεγγαριοῦ.

Μά ἐγώ χρυσόβουλο κρατάω
ἀπό καιρούς βυζαντινούς
καί τ' ἄγρια βάθη πού κοιτάω
δέν τά χωράει ἀνθρώπου νοῦς.

Ψηλά στοῦ Διγενῆ τά κάστρα
στόν τάφο τοῦ (νεκροῦ)[1] παλληκαριοῦ
τά νυχτοπούλια κάτω ἀπ' τ' ἄστρα
μέ λέν τρελή τοῦ φεγγαριοῦ.

Μά ἐγώ χρυσόβουλο κρατάω
ἀπό καιρούς βυζαντινούς
καί τ' ἄγρια βάθη πού κοιτάω
δέν τά χωράει ἀνθρώπου νοῦς.

Ρεμπέτικο (1983)

Τό δίχτυ

Κάθε φορά πού ἀνοίγεις δρόμο στή ζωή
μήν περιμένεις νά σέ βρεῖ τό μεσονύχτι
ἔχε τά μάτια σου ἀνοιχτά βράδυ πρωί
γιατί μπροστά σου πάντα ἁπλώνεται ἕνα δίχτυ.

Ἄν κάποτε στά βρόχια του πιαστεῖς
κανείς δέ θά μπορέσει νά σέ βγάλει
μονάχος βρές τήν ἄκρη τῆς κλωστῆς
κι ἄν εἶσαι τυχερός ξεκίνα πάλι.

Αὐτό τό δίχτυ ἔχει ὀνόματα βαριά
πού 'ναι γραμμένα σ' ἐφτασφράγιστο κιτάπι
ἄλλοι τό λέν τοῦ Κάτω Κόσμου πονηριά
κι ἄλλοι τό λέν τῆς πρώτης ἄνοιξης ἀγάπη.

Ἄν κάποτε στά βρόχια του πιαστεῖς
κανείς δέ θά μπορέσει νά σέ βγάλει
μονάχος βρές τήν ἄκρη τῆς κλωστῆς
κι ἄν εἶσαι τυχερός ξεκίνα πάλι.

Ἡ ἐνδεκάτη ἐντολή (1985)

Ἡ ἐνδεκάτη ἐντολή

Ρίξ' ἕνα βλέμμα σιωπηλό
στόν κόσμο τόν ἁμαρτωλό
καί δές ἡ γῆ πῶς καίει.
Καί μέ τό χέρι στήν καρδιά
ἄν δέ σ' ἀγγίξει ἡ πυρκαγιά
ψάξε νά βρεῖς ποιός φταίει.

Σά χαμοπούλι ταπεινό
πού δέν ἐγνώρισ' οὐρανό
καί περπατάει στό χῶμα
τήν ἑνδεκάτη ἐντολή
δέν τή σεβάστηκες πολύ
γι' αὐτό πονᾶς ἀκόμα.

Εἶναι καινούργια καί παλιά
σάν τῆς ψυχῆς τήν ἀντηλιά
σάν τῆς καρδιᾶς τά βάθη.
Μά μές στοῦ κόσμου τή φωτιά
πού μπερδευτῆκαν τά χαρτιά
κανείς δέ θά τή μάθει.

Τράβα νά βρεῖς τό Μωυσῆ
καί ξαναρώτα τον κι ἐσύ
μήπως αὐτός τήν ξέρει
τήν ἑνδεκάτη ἐντολή
πού 'ν' ὁλοκάθαρο γυαλί
καί κοφτερό μαχαίρι.

Στήν παγωμένη σου ἐρημιά
τό γέλιο γίνεται ζημιά
κι ἡ ὁμορφιά σκοτάδι.
Ἔτσι εἶναι φίλε μου ἡ ζωή
φέρνει τόν ἥλιο τό πρωί
τήν καταχνιά τό βράδυ.

Κάνε λοιπόν ὑπομονή
τώρα πού φῶς δέ θά φανεῖ
κι οὔτε θά 'ρθεῖ καράβι.
Τήν ἑνδεκάτη ἐντολή
τήν ξέρουν μόνο οἱ τρελοί
κι ὅλοι τῆς γῆς οἱ σκλάβοι.

Σωσεική μητέρα (1986)

Ἂν ἤσουνα τρελός*

Ἂν ἤσουνα τρελός θά 'χες κρύψει τοῦ ἥλιου τό δίσκο
ἂν ἤσουνα τρελός θά 'χες κλέψει ἀπ' τά δέντρα τόν ἴσκιο
ἂν ἤσουνα τρελός θά μοῦ θύμιζες λόγια πού καῖνε
ἂν ἤσουνα τρελός θά μέ μάθαινες πάλι πῶς κλαῖνε.

Μά ἐσύ μοῦ πῆρες τ' ὄνειρο
καί τό 'κανες κομμάτια
στοῦ φεγγαριοῦ τό βλέφαρο
στῶν ἀστεριῶν τά μάτια.

Ἂν ἤσουνα τρελός θά 'χες σβήσει στούς δρόμους τά φῶτα
ἂν ἤσουνα τρελός θά μοῦ χτύπαγες πάλι τήν πόρτα
ἂν ἤσουνα τρελός ἕνα βῆμα θά μοῦ 'λεγες κάμε
ἂν ἤσουνα τρελός στόν Παράδεισο ἀπόψε νά πᾶμε.

Μά ἐσύ μοῦ πῆρες τ' ὄνειρο
καί τό 'κανες κομμάτια
στοῦ φεγγαριοῦ τό βλέφαρο
στῶν ἀστεριῶν τά μάτια.

Οι φύλοι μιας γυναίκας (1988)

Μαῦρος ταῦρος μπῆκε στό χορό

Μιά χαμπανέρα γιά τόν F.G. Lorca

Μές στόν καθρέφτη τ' οὐρανοῦ
ξεθώριασε τ' ἀσήμι[1]
μά στά κατάβαθα τοῦ νοῦ
δέν ξεθωριάζει ἡ μνήμη.

Θυμάρι κι ἀρμπαρόριζα
σοῦ φέρνω ἀπ' τήν Ἑλλάδα
τή μοίρα σου δέν ὅριζα
στή μακρινή Γρανάδα.

Σήκω νά παλέψεις τόν καιρό
χτύπα τίς καμπάνες
μαῦρος ταῦρος μπῆκε στό χορό
κι οὔρλιαξαν οἱ μάνες.
Ἄνθρωποι μέ βλέμμα σκοτεινό
καί φονιάδων χέρια
κοίταξαν ψηλά τόν οὐρανό
κι ἔφτυσαν τ' ἀστέρια.

Θά περιμένω κάθ' αὐγή
σέ βράχους κι ἀκρογιάλια
ν' ἀνοίξεις πάνω ἀπό τή γῆ
τοῦ ἥλιου τή βεντάλια.

Ὁ Χάροντας ὁ τρυγητής
τά νιάτα σου κι ἄν πῆρε
στήν ἐρημιά πού περπατεῖς
καινούργια νιάτα σπεῖρε.

Σήκω νά παλέψεις τόν καιρό...

Τραγούδι τοῦ παλιοῦ καιροῦ*

Γιά τόν Γιῶργο Σεφέρη

Ἀλλάζουν οἱ καιροί περνᾶν τά χρόνια
τοῦ κόσμου τό ποτάμι εἶναι θολό
μά ἐγώ θά βγῶ στοῦ ὀνείρου τά μπαλκόνια
γιά νά σέ ἰδῶ σκυμμένο στόν πηλό
καράβια νά κεντᾶς καί χελιδόνια.

Τό πέλαγο πικρό κι ἡ γῆ μας λίγη
καί τό νερό στά σύννεφα ἀκριβό
τό κυπαρίσσι ἡ γύμνια τό τυλίγει
τό χόρτο καίει τή στάχτη του βουβό
κι ἀτέλειωτο τοῦ ἥλιου τό κυνήγι.

Κι ἦρθες ἐσύ καί σκάλισες μιά κρήνη
γιά τόν παλιό τοῦ πόντου ναυαγό
πού χάθηκε μά ἡ μνήμη του ἔχει μείνει
κοχύλι λαμπερό στήν Ἀμοργό
καί βότσαλο ἁρμυρό στή Σαντορίνη.

Κι ἀπ' τή δροσιά πού σάλεψε στή φτέρη
πῆρα κι ἐγώ τό δάκρυ μιᾶς ροδιᾶς
γιά νά μπορῶ σέ τοῦτο τό δεφτέρι
καημούς νά συλλαβίζω τῆς καρδιᾶς
μέ τοῦ παραμυθιοῦ τό πρῶτο ἀστέρι.

Μά τώρα πού ἡ Μεγάλη φτάνει Τρίτη
κι Ἀνάσταση θ' ἀργήσει νά φανεῖ
θέλω νά πᾶς στή Μάνη καί στήν Κρήτη
μέ συντροφιά σου ἐκεῖ παντοτινή
τό λύκο τόν ἀητό καί τόν ἀστρίτη.

Κι ἅμα θά ἰδεῖς κρυφά στό μέτωπό σου
νά λάμπει μ' ἀπαλή μαρμαρυγή
τ' ἀλλοτινό πεφτάστερο σηκώσου
νά ζωντανέψει πάλι μιά πηγή
πού καρτερεῖ στό βράχο τό δικό σου.

. . . . . .

Ἀλλάζουν οἱ καιροί περνᾶν τά χρόνια
τοῦ κόσμου τό ποτάμι εἶναι θολό
μά ἐγώ θά βγῶ στοῦ ὀνείρου τά μπαλκόνια
γιά νά σέ ἰδῶ σκυμμένο στόν πηλό
καράβια νά κεντᾶς καί χελιδόνια.

---

* Γράφτηκε τό 1961 γιά τά τριάντα χρόνια τῆς *Στροφῆς* καί πρωτοδημοσιεύτηκε στόν *Ταχυδρόμο* στίς 25 Νοεμβρίου 1963, μέ ἀφορμή τό εἰδικό ἀφιέρωμα τοῦ περιοδικοῦ στόν Γιῶργο Σεφέρη.

Νίκος Γκάτσος, Ὅλα τα τραγούδια,
επιμ. Ἀγαθή Δημητρούκα,
εκδ. Πατάκη, 2018

Κική Δημουλά, Ποιήματα, Αθήνα, Ίκαρος 1998

Ερήμην (1958)

ΕΡΗΜΗΝ

Σημειώθηκε χθὲς
διόγκωση τῆς ματαιότητας.
Αὐτό, φυσικά,
κανεὶς δὲν τὸ ἀντελήφθη.
Κανεὶς ἀπ' τοὺς ἐλάχιστους «πλησίον μου».
Μονάχα ἐγὼ
ποὺ ὄρθια μπρὸς στὸ μεσίστιο μέλλον μου,
σὲ στάση ἀνήμπορη ἀλλὰ κόσμια,
ἄφησα νὰ διαφύγει ἀπὸ τὸ χῶρο μου
ἕνα ὁλόκληρο ἀπόγευμα,
σὲ μιὰ ρευστότητα ἀθεράπευτη,
γνωστή,
ἀλλ' ἐπιδεινωμένη.

ΠΑΡΑΝΟΜΙΕΣ

Ἐπεκτείνομαι καὶ βιώνω
παράνομα
σὲ περιοχὲς ποὺ σὰν ὑπαρκτὲς
δὲν παραδέχονται οἱ ἄλλοι.
Ἐκεῖ σταματῶ καὶ ἐκθέτω
τὸν καταδιωγμένο κόσμο μου,
ἐκεῖ τὸν ἀναπαράγω
μὲ πικρὰ κι ἀπειθάρχητα μέσα,
ἐκεῖ τὸν ἀναθέτω
σ' ἕναν ἥλιο
χωρὶς σχῆμα, χωρὶς φῶς,
ἀμετακίνητο,
προσωπικό μου.
Ἐκεῖ συμβαίνω.

Κάποτε, ὅμως,
παύει αὐτό.
Καὶ συστέλλομαι,
κι ἐπανέρχομαι βίαια
(πρὸς καθησυχασμὸν)
στὴ νόμιμη καὶ παραδεκτὴ
περιοχή,
στὴν ἐγκόσμια πίκρα.

Καὶ διαψεύδομαι.

ΑΓΓΕΛΙΕΣ

Διατίθεται ἀπόγνωσις
εἰς ἀρίστην κατάστασιν,
καὶ εὐρύχωρον ἀδιέξοδον.
Σὲ τιμὲς εὐκαιρίας.

Ἀνεκμετάλλευτον καὶ εὔκαρπον
ἔδαφος πωλεῖται
ἐλλείψει τύχης καὶ διαθέσεως.

Καὶ χρόνος
ἀμεταχείριστος ἐντελῶς.

Πληροφορίαι: Ἀδιέξοδον.
Ὥρα: Πάσα.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Μόνη, ἐντελῶς μόνη,
περπατῶ στὸ δρόμο
καὶ πέφτω πάνω σὲ μεγάλα γεγονότα:
Ὁ ἥλιος σὰν ἐπειγόντως νὰ ἐκλήθη ἀπὸ τὴ Δύση
ἀφήνοντας ἡμιτελὲς τὸ δειλινό...

Σὲ λίγο ἡ νύχτα,
κρατώντας τοὺς ἀμφορεῖς τοῦ μυστηρίου,
τῶν ἰδιοτήτων της ἐπαίρετο,
ὅταν στὸ ρεμβῶδες μάτι της, τὸ φεγγάρι,
ἕνα ἀπρόσεχτο, λαθραῖο σύννεφο, πάτησε
καὶ τὴν τύφλωσε.

Τοῦ ἀτυχήματος τούτου
ἐπωφελήθηκε
κάποιος παράξενος κατάσκοπος
—τὸ μεσονύχτιο ὑποπτεύονται—
τὸ σύμπαν πυροβόλησε
καὶ τὸ ἄφησε ἀκίνητο...

Μετὰ ἀπὸ τέτοια γεγονότα,
τὸ γεγονὸς πὼς εἶμαι πάλι μόνη
παρελείφθη.

ΟΥΤΟΠΙΕΣ

Καθ' ὁδὸν
(7 καὶ 30′ πρωινὴ πρὸς ἐργασίαν)
συναντῶ τὸν Μάρτιο
εὐδιάθετον,
ὑπαινιγμῶν πλήρη
περὶ ἀνοίξεως καὶ λοιπά.

Ἀναβάλλω τὴν ὑπόστασή μου,
ἀνακόπτω τὴ σύμβασή μου
μὲ τὸ χειμώνα,
καὶ διασπείρομαι σὲ χῶμα.
Μιὰ μικρὴ γῆ φυσικὴ συντελοῦμαι,
ξαπλωμένη, ἁπλωμένη
ἀπέναντι στὸ
καθ' ὅλα σύμφωνο
σύμπαν.
Φυτεύομαι ἄνθη,
ἀνθίζω συναισθήματα,
καὶ εἶμαι πολὺ καλὰ
εἰς ἄπλετον προορισμὸν
καὶ τοποθέτησιν.

«Ἀπαγορεύεται ἡ ἄνοιξις!»
ξάφνου μιὰ πινακίδα — σύννεφο
ἀπειλεῖ. Ἀμέσως
μιὰ βροχὴ ἄρχισε κι ἔλεγε
εἰς βάρος τῆς ἀνοίξεως
καὶ εἰς βάρος μου,
ἕνας δύσθυμος ἄνεμος
μοῦ κατάσχει τὰ ἄνθη,
μοῦ κατάσχει τὰ συναισθήματα
καὶ μ' ὁδηγεῖ στὸ Γραφεῖο.

Παράβασις, λοιπόν, βαρεία,
καὶ μάλιστα καθ' ὁδόν,
ἀπὸ κυρία σχεδὸν ὥριμη,
μὲ οἰκογενειακὲς ὑποχρεώσεις,
καὶ πολυετὴ θητείαν
εἰς Δημοσίαν θέσιν
καὶ χειμῶνες.

ΠΕΝΘΟΣ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΕΙΑ ΚΥΨΕΛΗΣ

Τέλη Μαΐου.

Πῆρε φωτιὰ τὸ μεσημέρι,
θύμα τοῦ ἥλιου.

Λαμπάδιασε ἡ ἀδειανὴ πλατεία
καὶ ἡ στοχαστικὴ ἐρημία της,
τὸ καφενεῖο
καὶ τὸ πάθος τῶν θαμώνων του,
τὰ σπίτια
καὶ οἱ στεγασμένες περιπτώσεις τους,
τὸ ἐπιπλοποιεῖο
καὶ ἡ τραπεζαρία του
—τραπέζι κι ἕξι πολυθρόνες,
νὰ ἐπιπλωθεῖ ἡ ἀνία
μὲ «δόσεις», μεγάλες
ἢ μικρὲς ἀνάλογα—,
καί, φυσικά, καὶ τὸ περίπτερο.
Μὲ τὴν ὀρθοστασία του,
τὴν ψιλικὴ μελαγχολία του,
ντυμένο
τὶς ἀπογευματινές του ἐφημερίδες.

Πῆραν φωτιὰ
καὶ καίγονται τ' ἄφθονα «πωλεῖται»,
τὰ ἐπίσης ἄφθονα «ζητεῖται»,
τὰ «κύρια ἄρθρα» τῆς ζωῆς,
καὶ ἡ στήλη θεαμάτων.
Καί, βέβαια, καὶ ὁ περιπτεράς.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ χέρι του,
τὸ ἀγκαλιασμένο βίαια
ἀπὸ τὸ μαῦρο πένθος
πρὸς διαιώνισιν τῆς λύπης του
γιατὶ ἀπροσχεδίαστα, ἀπότομα σχεδόν,
ἡ νέα κόρη του
ἕνα μικρὸ περίπτερο, δικό της,
ἄνοιξε στὸ θάνατο,
τὰ εἴκοσί της χρόνια πρὶν τελειώσει.

ΣΤΑΣΙΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ

Ἡ αἰσθαντικότητά μου
τὰ τελευταῖα μεσημέρια
μπαίνει σὲ θέση δύσκολη
μ' αὐτὸ τὸ ἄρωμα τῆς λεμονιᾶς
ποὺ ἀποδρᾶ ἀπὸ τ' Ὀφθαλμιατρεῖο
καὶ τὴν Καθολικὴ Ἐκκλησία,
καὶ ποὺ ἐπίμονα ἐμπορεύεται
μνήμην καὶ νοσταλγία.

Σὲ πολὺ δύσκολη θέση.
Λυπᾶται πολύ,
δὲν μπορεῖ,
δὲν διαθέτει παρὰ μόνον δύο δραχμές·
δύο στιγμὲς μόνον ἔχει
γιὰ νὰ μπεῖ,
ὥσπου νὰ μπεῖ
στὴν ἐντεταγμένη ἐπιστροφὴ
«Παγκράτι - Κυψέλη»,
στὴν πεπρωμένη ἐπιστροφὴ
«Λήθη - Ἀπάρνηση».

Και τα ίχνη (1963)

II

Πλατιὰ ποὺ ἦταν ἡ Σταδίου
καθὼς χωροῦσε
τὸ μεσημέρι τὸ εὔχυμο,
τὸν ἀνδρισμό σου,
καὶ μένα
βαδίζοντας πλάι σου
σὲ ἀπόσταση
μιᾶς ὁλόκληρης θλίψης.

ΕΠΙ ΤΑ ΑΥΤΑ

Νύχτωσε πάλι ὅπως χθές.
Πάλι ὅπως χθὲς νύχτωσε.
Νύχτωσε.
Χθές.
Πάλι.
Προσπάθεια μάταιη
νὰ χτυπηθεῖ τὸ νόημα,
ἡ ἀλληλεγγύη τοῦ καημοῦ.
Ἀλύγιστα, μ' ὅποια
μετάθεση τῶν λέξεων,
μ' ὅποια ἀποδέσμευσή τους.
Στὴν κάθε μιὰ χωράει
τὸ τελεσίδικο τοῦ ὅλου.
Μέσα στὶς ρίζες τους
κυλάει ἡ ἴδια παύση.
Λοιπόν, καλύτερα νὰ παραμείνουν
σὲ μιὰ πεπατημένη πρόταση
κι ἐκ πρώτης ὄψεως ἀναίμακτη:
Νύχτωσε πάλι ὅπως χθές.

ΜΙΑ ΜΕΤΕΩΡΗ ΚΥΡΙΑ

Βρέχει...
Μία κυρία ἐξέχει στὴ βροχὴ
μόνη
πάνω σ' ἕνα ἀκυβέρνητο μπαλκόνι.
Κι εἶναι ἡ βροχὴ σὰν οἶκτος
κι εἶναι ἡ κυρία αὐτὴ
σὰν ράγισμα στὴ γυάλινη βροχή.
Τὸ βλέμμα της βαδίζει στὴ βροχή,
βαριὲς πατημασιὲς καημοῦ
τὸν βρόχινό του δρόμο
γεμίζοντας. Κοιτάζει...
Κι ὅλο ἀλλάζει στάση,
σὰν κάτι πιὸ μεγάλο της,
ἕνα ἀνυπέρβλητο,
νά 'χει σταθεῖ
μπροστὰ σ' ἐκεῖνο ποὺ κοιτάζει.
Γέρνει λοξὰ τὸ σῶμα
παίρνει τὴν κλίση τῆς βροχῆς
—χοντρὴ σταγόνα μοιάζει—
ὅμως τὸ ἀνυπέρβλητο μπροστά της πάντα.
Κι εἶναι ἡ βροχὴ σὰν τύψη.
Κοιτάζει...
Ρίχνει τὰ χέρια ἔξω ἀπ' τὰ κάγκελα
τὰ δίνει στὴ βροχὴ
πιάνει σταγόνες

φαίνεται καθαρὰ ἡ ἀνάγκη
γιὰ πράγματα χειροπιαστά.
Κοιτάζει...
Καί, ξαφνικά,
σὰν κάποιος νὰ τῆς ἔγνεψε «ὄχι»,
κάνει νὰ πάει μέσα.
Ποῦ μέσα —
μετέωρη ὡς ἐξεῖχε στὴ βροχὴ
καὶ μόνη
πάνω σ' ἕνα ἀκυβέρνητο μπαλκόνι.

ΤΙ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΚΙ ΕΝΑ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Σὲ γλίτωσε ἀπ' τὸ παρελθὸν
μιὰ ἄσχετη ἐντελῶς συζήτηση
περὶ φιλαργυρίας καὶ ἀνέμων.
Κάποιος μιλοῦσε τὶς προάλλες
γι' ἀνθρώπους, γιὰ φτιαξίματα ζωῆς,
γιὰ στίχους, Ἀφρικές,
καὶ γιὰ τυφῶνες.
Καὶ κάπου ἐκεῖ ἀνάμεσα
ἔπεσε τὸ φευγάτο ὄνομά σου
—χρόνια τῆς λήθης ὑποχείριο—
πάνω στὴν ἀπροφύλαχτη στιγμή.
Ἔπεσε, καὶ διαλέγοντας
ἀπ' ὅλες τὶς ὁδοὺς τὴ συντομότερη
—τῆς ἀναμνήσεως— κύλησε
ἀπὸ Ἀφρικές, ἀπὸ φυτεῖες,
κι ἀπὸ ἥλιους πλεονάζοντες,
καὶ σ' ἔφερε, παρὰ τὴ θέλησή σου,
λεπτομερῶς ὡραῖον,
σχολαστικὰ ἀπαράλλαχτον,
ἐπακριβῶς ἀπατηλόν.
Σ' ἔφερε μπρὸς στὸ συνυπεύθυνο φθινόπωρο,
ποὺ ὑποθάλπει μιὰ Δευτέρα Παρουσία
στ' ἀπολωλότα ὄνειρα.

ΠΛΑΓΙΟΣ ΤΡΟΠΟΣ

Νὰ ἔπεφτε ἡ βροχὴ ραγδαῖα,
εὐχόμουν. Νὰ ξεσπάσει.
Θὰ μέναμ' ἔτσι πιὸ πολὺ
μέσα στὴ στοά. Στὴν πρόφαση.

Στὸ βάθος «Μπάρ»·
καφέδες, ποτά,
πίκρες ἐν μέθη.
Πιὸ κεῖ «Ραφεῖον»,
καλλιτεχνικὰ τῆς ζωῆς σας
γυρίσματα,
μαντάρισμα τοῦ κενοῦ σας
ἄψογο.
«Γραφεῖο μεσιτικὸ» πιὸ πέρα,
πωλήσεις, ἀγορές,
εὐκαιρίες αἰσθημάτων,
αἰωνιότητες.
Κι ἐδῶ, ποὺ πιὸ πολὺ σταθήκαμε,
τῆς κάθε ἀνάγκης ἡ βιτρίνα:
Χρωματιστὰ σαπούνια,
κορνίζες γιὰ διαρκείας πρόσωπα,
ἁλυσιδίτσες νὰ τὶς σπάζει τὸ ἀσυγκράτητο,
φανταχτεροὶ ἀναπτῆρες
προσάναμμα στὸ βλέμμα σου,
κι ἄφθονα καθρεφτάκια

νά 'χω τὸ πρόσωπό σου
ἰσάριθμες φορές.

Γι' αὐτὸ εὐχόμουν...

Μὰ ἡ βροχὴ κι ἐσὺ
ἐνάντια στὴν εὐχή μου
πέφτατε.

ΚΑΙ ΕΝΔΥΜΑ ΟΥΚ ΕΧΩ ΙΝΑ ΕΙΣΕΛΘΩ ΕΝ ΑΥΤΩ

I

Ἀγαπητὲ κύριε,
τυχαίνει νὰ περνᾶτε τακτικὰ
μπρὸς ἀπ' τὶς ὧρες μου
κι ἐγὼ νὰ εἶμαι πάντα ἐκεῖ
καὶ νὰ σᾶς βλέπω
ὅπως ὀφείλω νὰ βλέπω
—μεγάλος κόπος γιὰ τὴν ὅραση—
ὅ,τι περνάει.

Σᾶς βλέπω,
προφταίνω τὸ τρεχούμενο βλέμμα σας
—ἄρα δὲν εἶναι ὅλα ξεροπόταμα—
μειδιᾶτε
—ἄρα ὑπάρχουν ὄχθες—
χαιρετᾶτε,
ἦχος πετούμενος,
καὶ περνᾶτε.

Ἐγώ, κύριε,
σᾶς ἀποδίδω μᾶλλον
σὲ φαινόμενο ἀντικατοπτρισμοῦ
καὶ σὲ ἀπόηχο ὀνείρων γυρολόγων.

Οἱ ὧρες μου ὅμως σᾶς πιστεύουν.
Μόλις φανεῖτε σταματᾶνε·
μὲς στὰ ρολόγια, μὲς στὰ δεδομένα,
μὲς στὰ ὀφθαλμοφανή,
μὲς στὴ ρευστή τους μοίρα,
σταματᾶνε,
καταμεσῆς στὴν ἀδειοσύνη τους,
κι ἐκεῖνο τὸ σπαρακτικὸ
«Ἰδοὺ ὁ Νυμφίος ἔρχεται»
γιὰ σᾶς τὸ λένε.
Δικαίως.

Γιατὶ
ἐνῶ ἁπλῶς περνᾶτε
ἐνῶ σχεδὸν στ' ἀόρατα συγκαταλέγεστε
κάνετε ἐντούτοις ἕνα θαῦμα:
τὶς γεμίζετε.
Πολλὲς φορὲς μάλιστα
«ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός».

II

Ὡς τὸ ἀπόγευμα ἐκεῖνο
ποτὲ δὲν εἶχε ξανοιχτεῖ
στὰ βαθιὰ τοῦ προσώπου του.
Τὸ κοίταζε μονάχα μὲ ἀπορία,
ὅπως κοιτᾶμε
ἕνα κλειστό, ἐπ᾽ ἄπειρον, παράθυρο.
Ἤξερε μόνον πὼς τὰ μάτια του
ἦταν πολὺ μεγάλα,
καὶ πώς, σὰν ἔβρεχε,
γινόταν τῆς βροχῆς
ἡ μυστικὴ δίοδος.

Ὅμως, ἐκεῖνο τὸ ἀπόγευμα, ξανοίχτηκε.
Ἀπέραντα ἤτανε τὰ μάτια του.
Καὶ πῶς τῆς φάνηκε
—ἐξ οὐρανοῦ στιγμὴ—
πῶς τῆς φανῆκαν ἄραγε
σὰν δυὸ καινούργιες πόλεις ὑπερούσιες,
ἄσπρα καμπαναριὰ ζωῆς γεμάτες
κι ἄπταιστους δρόμους πρὸς τὴ μέρα,
ἀκηλίδωτη μέρα,
ἴχνος Ἰούδα πουθενά,
δύο παραθαλάσσιες πόλεις
μὲ θάλασσα καλὴ
ποὺ μόνο φέρνει:

χαιρετισμοὺς ἀπὸ τὸν νέο κόσμο
ἀδιάβαστα βιβλία
ἀδιάβαστους καιρούς
σχέδια νὰ κοποῦνε οἱ ὧρες
σὲ θεῖο μέγεθος, κι ἄλλα, κι ἄλλες
πραμάτειες τοῦ ὀνείρου.

Κι ὕστερα πῶς τῆς φάνηκε
ὅτι ἡ φωνή του
ἦταν ὁ ζωτικός, ὁ πρωινός, ὁ πρέπων θόρυβος
τῶν πόλεων αὐτῶν,
κι ἀκόμα
πὼς οἱ κινήσεις τῶν χεριῶν του
τὸν ἀκύλιστο χρόνο κυλοῦσαν
στὶς πόλεις αὐτές.
Ἔτσι τῆς φάνηκε.

Ὥσπου κατέβηκε ἡ ὁμίχλη.
Αὐτὴ ἡ ἀνελέητη ὁμίχλη
ποὺ ἐμφανίζεται συνήθως
στὶς φευγαλέες ὀνειρώδεις πόλεις
ποὺ οἰκοδομοῦμε ἀνερώτιστα
μέσα σὲ ξένα μάτια.

Το δίχτυ του κόσμου (1971)

ΠΕΡΑΣΑ

Because these wings are no longer wings to fly
T.S. Eliot

Περπατῶ καὶ νυχτώνει.
Ἀποφασίζω καὶ νυχτώνει.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη.

Ὑπῆρξα περίεργη καὶ μελετηρή.
Ξέρω ἀπ᾽ ὅλα. Λίγο ἀπ᾽ ὅλα.
Τὰ ὀνόματα τῶν λουλουδιῶν ὅταν μαραίνονται,
πότε πρασινίζουν οἱ λέξεις καὶ πότε κρυώνουμε.
Πόσο εὔκολα γυρίζει ἡ κλειδαριὰ τῶν αἰσθημάτων
μ᾽ ἕνα ὁποιοδήποτε κλειδὶ τῆς λησμονιᾶς.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη.

Πέρασα μέρες μὲ βροχή,
ἐντάθηκα πίσω ἀπ᾽ αὐτὸ
τὸ συρματόπλεγμα τὸ ὑδάτινο
ὑπομονετικὰ κι ἀπαρατήρητα,
ὅπως ὁ πόνος τῶν δέντρων
ὅταν τὸ ὕστατο φύλλο τοὺς φεύγει
κι ὅπως ὁ φόβος τῶν γενναίων.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη.

Πέρασα ἀπὸ κήπους, στάθηκα σὲ συντριβάνια
καὶ εἶδα πολλὰ ἀγαλματίδια νὰ γελοῦν
σὲ ἀθέατα αἴτια χαρᾶς.
Καὶ μικροὺς ἐρωτιδεῖς, καυχησιάρηδες.
Τὰ τεντωμένα τόξα τους
βγήκανε μισοφέγγαρο σὲ νύχτες μου καὶ ρέμβασα.
Εἶδα πολλὰ καὶ ὡραῖα ὄνειρα
καὶ εἶδα νὰ ξεχνιέμαι.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη.

Περπάτησα πολὺ στὰ αἰσθήματα,
τὰ δικά μου καὶ τῶν ἄλλων,
κι ἔμενε πάντα χῶρος ἀνάμεσά τους
νὰ περάσει ὁ πλατὺς χρόνος.
Πέρασα ἀπὸ ταχυδρομεῖα καὶ ξαναπέρασα.
Ἔγραψα γράμματα καὶ ξαναέγραψα
καὶ στὸ θεὸ τῆς ἀπαντήσεως προσευχήθηκα ἄκοπα.
Ἔλαβα κάρτες σύντομες:
ἐγκάρδιο ἀποχαιρετιστήριο ἀπὸ τὴν Πάτρα
καὶ κάτι χαιρετίσματα
ἀπὸ τὸν Πύργο τῆς Πίζας ποὺ γέρνει.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη ποὺ γέρνει ἡ μέρα.

Μίλησα πολύ. Στοὺς ἀνθρώπους,
στοὺς φανοστάτες, στὶς φωτογραφίες.
Καὶ πολὺ στὶς ἀλυσίδες.
Ἔμαθα νὰ διαβάζω χέρια
καὶ νὰ χάνω χέρια.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη. →

Ταξίδεψα μάλιστα.
Πῆγα κι ἀπὸ δῶ, πῆγα κι ἀπὸ κεῖ...
Παντοῦ ἕτοιμος νὰ γεράσει ὁ κόσμος.

Ἔχασα κι ἀπὸ δῶ, ἔχασα κι ἀπὸ κεῖ.
Κι ἀπὸ τὴν προσοχή μου μέσα ἔχασα
κι ἀπ' τὴν ἀπροσεξία μου.
Πῆγα καὶ στὴ θάλασσα.
Μοῦ ὀφειλόταν ἕνα πλάτος. Πὲς πὼς τὸ πῆρα.
Φοβήθηκα τὴ μοναξιὰ
καὶ φαντάστηκα ἀνθρώπους.
Τοὺς εἶδα νὰ πέφτουν
ἀπ' τὸ χέρι μιᾶς ἥσυχης σκόνης,
ποὺ διέτρεχε μιὰν ἡλιαχτίδα
κι ἄλλους ἀπὸ τὸν ἦχο μιᾶς καμπάνας ἐλάχιστης.
Καὶ ἠχήθηκα σὲ κωδωνοκρουσίες
ὀρθόδοξης ἐρημίας.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη.

Ἔπιασα καὶ φωτιὰ καὶ σιγοκάηκα.
Καὶ δὲν μοῦ 'λειψε οὔτε τῶν φεγγαριῶν ἡ πείρα.
Ἡ χάση τους πάνω ἀπὸ θάλασσες κι ἀπὸ μάτια,
σκοτεινή, μὲ ἀκόνισε.
Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη.

Ὅσο μπόρεσα ἔφερ' ἀντίσταση σ' αὐτὸ τὸ ποτάμι
ὅταν εἶχε νερὸ πολύ, νὰ μὴ μὲ πάρει,
κι ὅσο ἦταν δυνατὸν φαντάστηκα νερὸ
στὰ ξεροπόταμα
καὶ παρασύρθηκα.

Ὄχι, δὲν εἶμαι λυπημένη.
Σὲ σωστὴ ὥρα νυχτώνει.

Ο ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Ὁ ἔρωτας,
ὄνομα οὐσιαστικόν,
πολὺ οὐσιαστικόν,
ἑνικοῦ ἀριθμοῦ,
γένους οὔτε θηλυκοῦ οὔτε ἀρσενικοῦ,
γένους ἀνυπεράσπιστου.
Πληθυντικὸς ἀριθμὸς
οἱ ἀνυπεράσπιστοι ἔρωτες.

Ὁ φόβος,
ὄνομα οὐσιαστικόν,
στὴν ἀρχὴ ἑνικὸς ἀριθμὸς
καὶ μετὰ πληθυντικός:
οἱ φόβοι.
Οἱ φόβοι
γιὰ ὅλα ἀπὸ δῶ καὶ πέρα.

Ἡ μνήμη,
κύριο ὄνομα τῶν θλίψεων,
ἑνικοῦ ἀριθμοῦ,
μόνον ἑνικοῦ ἀριθμοῦ
καὶ ἄκλιτη.
Ἡ μνήμη, ἡ μνήμη, ἡ μνήμη.

Ἡ νύχτα,
ὄνομα οὐσιαστικόν,
γένους θηλυκοῦ,
ἑνικὸς ἀριθμός.
Πληθυντικὸς ἀριθμὸς
οἱ νύχτες.
Οἱ νύχτες ἀπὸ δῶ καὶ πέρα.

ΑΥΤΟΣΥΝΤΗΡΗΣΗ

Θὰ πρέπει νά 'ταν ἄνοιξη
γιατὶ ἡ μνήμη αὐτὴ
ὑπερπηδώντας παπαροῦνες ἔρχεται.
Ἐκτὸς ἐὰν ἡ νοσταλγία,
ἀπὸ πολὺ βιασύνη,
παραγνώρισ' ἐνθυμούμενο.
Μοιάζουνε τόσο μεταξύ τους ὅλα
ὅταν τὰ πάρει ὁ χαμός.
Ἀλλὰ μπορεῖ σωστὴ νὰ εἶναι ἡ μνήμη
καὶ νά 'ναι ξένο αὐτὸ τὸ φόντο,
νά 'ναι οἱ παπαροῦνες δανεισμένες
ἀπὸ μιὰν ἄλλη ἱστορία,
δική μου ἢ ξένη.
Τὰ κάνει κάτι τέτοια ἡ ἀναπόληση.
Ἀπὸ φιλοκαλία κι ἔπαρση.

Ὅμως θὰ πρέπει νά 'ταν ἄνοιξη
γιατὶ καὶ μέλισσες βλέπω
νὰ πετοῦν γύρω ἀπ' αὐτὴ τὴ μνήμη,
μὲ περιπάθεια καὶ πίστη
νὰ συνωστίζονται στὸν κάλυκά της.
Ἐκτὸς ἂν εἶν' ὁ ὀργασμὸς
νόμος τοῦ παρελθόντος,
μηχανισμὸς τοῦ ἀνεπανάληπτου.
Ἂν μένει πάντα κάποια γῦρις
στὰ τελειωμένα πράγματα
γιὰ τὴν ἐπικονίαση
τῆς ἐμπειρίας, τῆς λύπης
καὶ τῆς ποίησης.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ ΜΕ ΦΤΕΡΑ

Ἀσεβὴς εὐθυμία πουλιῶν
μὲ ξύπνησε τόσο νωρὶς
ἐνῶ ὀνειρευόμουν λύπες.
Ἤχοι περιστροφῶν
μὲ ξύπνησαν τόσο νωρίς.
Περιστροφῶν καὶ κύκλων
ποὺ γράφουν τὰ πουλιὰ
στὸν ἄγραφο χῶρο.

Οἱ κύκλοι μὲ ξύπνησαν.
Γύρω γύρω ὅλοι, παίζουν τὰ πουλιὰ
—ἀσεβὴς εὐθυμία—,
γύρω γύρω ὅλοι,
ἄφρενους κύκλους γράφουν τὰ πουλιὰ,
γύρω γύρω ὅλοι,
γύρω γύρω ὅλα,
γύρω γύρω κανεὶς
—ἐπίφοβο σχῆμα—,
γύρω γύρω τίποτα
καὶ στὴ μέση ἐσύ.

Ἀλλὰ ἔρχεται τὸ φῶς,
κι ἔρχεται ἡ εὐκρίνεια σὰν προδότης.
Πῆρε ἀποτυπώματα τῶν κύκλων,
πῆρε τὶς μαρτυρίες τῶν πουλιῶν,

ἀνάκρινε τοὺς ἤχους καὶ τοὺς οἴστρους.
Καὶ πῆρε τὰ στοιχεῖα σου.
Ὅτι δὲν εἶσαι κι ὅτι δὲν ὀνομάζεσαι,
κι ὅτι ἐγεννήθης ἐν καιρῷ ἐξερημώσεως.
Κι ἔμεινε ἐκεῖ τὸ πράγμα.

ΤΑ ΔΕΜΕΝΑ

Ἡ θάλασσα τοῦ Σκαραμαγκᾶ εἶναι δεμένη,
πηχτή. Ἀπὸ τὰ πετρελαιοφόρα
βγαίνει μαῦρος καπνὸς ἀκινησίας.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.

Ἡ διαδρομὴ ξεχειλώνει κρεμασμένη στὸ βλέμμα.
Λερώνει τοὺς ἀπάνω δρόμους ἕνα βρώμικο σύννεφο,
ἡ καθαρὴ ψυχὴ κάτω ἀναβάλλεται πάλι.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.

Τὸ ἄλογο θὰ μείνει δεμένο στὸ δέντρο.
Στὸ μυαλό μου πολλοὶ τέτοιοι κόμποι,
πολλὰ τέτοια δεσίματα.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.

Στοῦ αὐτοκινήτου τὸν καθρέφτη
κοιτάζεται ἕνα ξεροπήγαδο.
Στὴ γῆ ἐδῶ-ἐκεῖ κάτι φρεσκοσκαμμένο.
Ἡ ἴδια φροντίδα
γιὰ τοὺς νεκροὺς καὶ γιὰ τοὺς σπόρους.
Ἡ γῆ ἀναρριγεῖ.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.

Στὶς Μυκῆνες ἐπιφωνήματα καὶ τάφοι.
Πέτρα βασανισμένη ἀπὸ τὴ φήμη.

Πάθη ἀπὸ τζάκι καὶ γι᾽ αὐτὸ ἀξιοθύμητα.
Στὰ δικά μας τὰ πάθη
δὲν θά ᾽ρθει κανεὶς ἐπισκέπτης,
τὰ περιμένει ἡ λήθη, πεινασμένη πάντα.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.

Στὸ Ναύπλιο ἄλλο ἕνα πλοῖο λευκό.
Ὄχι ἀπόλυτα πλοῖο κι ὄχι ἀπόλυτα λευκό.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.

Ἀφήσαμε τὰ διφορούμενα
καὶ μπήκαμε σὲ καλαμιές,
σὲ λεμονιὲς καὶ κυπαρίσσια.
Εἰκόνα ὀπωροφόρα — σὲ ποτίζω.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.

Μακριὰ στὴν ἀνηφόρα
κονταναισαίνει ἕνας μαῦρος σιδηρόδρομος.
Σὰν γλιτωμὸς ποὺ ξεκουρδίστηκε.
Ἂς ποῦμε πὼς ὑπάρχεις.
Ὅπως τὸ πολὺ νερὸ σὲ μέρη ἀκατοίκητα,
ὅπως τὸ καλό σημάδι σὲ πουλιὰ βαλσαμωμένα.
Περιττά.

Ἐκδρομὴ

ΧΑΛΚΟΓΡΑΦΙΑ

Στὴν Ἀργυρὼ Νεγρεπόντη

Σὲ κάποιαν ἔκθεση, κυρία,
εἶχ' ἀγοράσει τὰ «Καράβια» σας,
μὲ ἀρκετὴ ἀπάθεια τότε γιὰ τὸ θέμα
πλοῖον, ἱστίον καὶ πᾶν μέσον.

Ἡ λεπτὴ τέχνη τῆς ἀκινησίας τους,
ἀφηγημένη σὲ χαλκό,
φούσκωνε τὰ πανιὰ τῆς ἀφοβίας μου
κι ἡ ἀλλαγμένη θάλασσα
στὸ χρῶμα τῆς φωτιᾶς ποὺ πρωτοκαίει,
τοῦ χαλκοῦ ὅταν πυρώνει
ἀπ' τὴν τριβὴ τῆς σύλληψής σας,
μὲ γέμιζε ὑγεία:
ἐπιτέλους μιὰ θάλασσα ὄχι γαλάζια.

Αὐτὰ πρὶν ἀπὸ χρόνια.
Παραμέλησα τὰ καράβια σας
χρόνια σὲ κάποιον τοῖχο,
λάσκα δεμένα
στὴν ὑπογραφή σας «Ἀργυρώ».
Ἀλλὰ τώρα, μετ' ἀπὸ τόσα χρόνια, Ἀργυρώ,
πές μου τί θὰ σοῦ στοίχιζε
μιὰ πρόβλεψη ἀνέμων;
Πάνω στὴ θάλασσα,
πίσω ἀπ' τὰ καράβια,

ἔπρεπε νά 'χεις χαράξει
καὶ κάποιο γλιτωμό.
Ἀφοῦ βουλιάξαν ὅλοι οἱ τρόποι
θὰ ἔφευγα μὲ μιὰ χαλκογραφία.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ 1948

Κρατῶ λουλούδι μᾶλλον.
Παράξενο.
Φαίνετ' ἀπ' τὴ ζωή μου
πέρασε κῆπος κάποτε.

Στὸ ἄλλο χέρι
κρατῶ πέτρα.
Μὲ χάρη καὶ ἔπαρση.
Ὑπόνοια καμιὰ
ὅτι προειδοποιοῦμαι γι' ἀλλοιώσεις,
προγεύομαι ἄμυνες.
Φαίνετ' ἀπ' τὴ ζωή μου
πέρασε ἄγνοια κάποτε.

Χαμογελῶ.
Ἡ καμπύλη τοῦ χαμόγελου,
τὸ κοῖλο αὐτῆς τῆς διαθέσεως,
μοιάζει μὲ τόξο καλὰ τεντωμένο,
ἕτοιμο.
Φαίνετ' ἀπ' τὴ ζωή μου
πέρασε στόχος κάποτε.
Καὶ προδιάθεση νίκης.

Τὸ βλέμμα βυθισμένο
στὸ προπατορικὸ ἁμάρτημα:

τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ
τῆς προσδοκίας γεύεται.
Φαίνετ' ἀπ' τὴ ζωή μου
πέρασε πίστη κάποτε.

Ἡ σκιά μου, παιχνίδι τοῦ ἥλιου μόνο.
Φοράει στολὴ δισταγμοῦ.
Δὲν ἔχει ἀκόμα προφθάσει νὰ εἶναι
σύντροφός μου ἢ καταδότης.
Φαίνετ' ἀπ' τὴ ζωή μου
πέρασ' ἐπάρκεια κάποτε.

Σὺ δὲν φαίνεσαι.
Ὅμως γιὰ νὰ ὑπάρχει γκρεμὸς στὸ τοπίο,
γιὰ νά 'χω σταθεῖ στὴν ἄκρη του
κρατώντας λουλούδι
καὶ χαμογελώντας,
θὰ πεῖ πὼς ὅπου νά 'ναι ἔρχεσαι.
Φαίνετ' ἀπ' τὴ ζωή μου
ζωὴ πέρασε κάποτε.

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΗΣ ΒΡΟΧΗΣ

Ἐν μέσω λογισμῶν καὶ παραλογισμῶν
ἄρχισε κι ἡ βροχὴ νὰ λιώνει τὰ μεσάνυχτα
μ' αὐτὸν τὸν νικημένο πάντα ἦχο
σί, σί, σί.
Ἦχος συρτός, συλλογιστός, συνέρημος,
ἦχος κανονικὸς κανονικῆς βροχῆς.

Ὅμως ὁ παραλογισμὸς
ἄλλη γραφὴ κι ἄλλην ἀνάγνωση
μοῦ 'μαθε γιὰ τοὺς ἤχους.
Κι ὅλη τὴ νύχτα ἀκούω καὶ διαβάζω τὴ βροχή,
σίγμα πλάι σὲ γιῶτα, γιῶτα κοντὰ στὸ σίγμα,
κρυστάλλινα ψηφία ποὺ τσουγκρίζουν
καὶ μουρμουρίζουν ἕνα ἐσύ, ἐσύ, ἐσύ.

Κάθε σταγόνα κι ἕνα ἐσύ,
ὅλη τὴ νύχτα
ὁ ἴδιος παρεξηγημένος ἦχος,
ἀξημέρωτος ἦχος,
ἀξημέρωτη ἀνάγκη ἐσύ,
βραδύγλωσση βροχή,
σὰν πρόθεση ναυαγισμένη
κάτι μακρὺ νὰ διηγηθεῖ
καὶ λέει μόνο ἐσύ, ἐσύ,
νοσταλγία δισύλλαβη,

ἔνταση μονολεκτική,
τὸ ἕνα ἐσὺ σὰν μνήμη,
τὸ ἄλλο σὰν μομφὴ
καὶ σὰν μοιρολατρία,
τόση βροχὴ γιὰ μιὰ ἀπουσία,
τόση ἀγρύπνια γιὰ μιὰ λέξη,
πολὺ μὲ ζάλισε ἀπόψε ἡ βροχὴ
μ' αὐτή της τὴ μεροληψία
ὅλο ἐσύ, ἐσύ, ἐσύ,
σὰν ὅλα τ' ἄλλα νά 'ναι ἀμελητέα
καὶ μόνο ἐσύ, ἐσύ, ἐσύ.

ΠΑΡΑΦΑΣΑΔΑ

Τὸ τοπίο ὁμαλὰ κυλάει ἀπ' τὶς γύρω κορφὲς
κι ἐκβάλλει στὸ παράθυρό μου.
Οἱ πιὸ ψηλὲς κορφὲς τῶν πεύκων ἐξέχουν
κι εἶναι σὰν τὰ παιδιὰ ποὺ παίρνουμε στὸν ὦμο
στὶς παρελάσεις γιὰ νὰ βλέπουν.

Ἡ Παναγία ἡ *Ἐλευθερώτρια*
τραβάει κουπὶ μέσα στὴν πάχνη,
κι ἡ καμπάνα ξεχνάει νὰ πεῖ *ἄφες αὐτοῖς*.

Τὰ πουλιὰ ὡραῖα σκορπίζονται
στὴν ἁπλὴ τῶν φτερῶν τους θρησκεία,
κι ὁ Ὑμηττὸς στὸν μισομπλὲ μυστικισμό του
ἀπωθεῖ τὴ χυμένη στὰ πόδια του
Μαγδαληνὴ ὁμίχλη.

Πιὸ δῶ τὰ γεράνια στὸ θαρραλέο τους κόκκινο,
κι ἡ κοπελίτσα λεύκα εὔκολο νά 'χει δύο πρόσωπα.
Κάπως φιλόφωτη ἀκόμα τοῦ Ὀκτώβρη ἡ διάθεση
σοῦ προτείνει ἀσφαλεῖς περιπάτους.
Ἕνα δυὸ σύννεφα στὰ χαρακώματα τοῦ ὁρίζοντα
ἀργοῦν νὰ ἐπιτεθοῦν.

Ἀλλὰ ἐγὼ ἄλλο τοπίο ἐμπιστεύομαι,
τὸ ἐπαναλαμβανόμενο τοπίο τῆς κουρτίνας.

Μὲ ξεκουράζουν τ' ἀποτυχημένα χρώματα.
Τὸ σκληρὸ καφὲ τῆς ὄχθης
ποὺ ὅμως γερὰ τὴ χτίζει.
Ἡ διαρκῶς ὁρατή, κίτρινη, τοῦ ποταμοῦ ροή,
ποὺ τὴν προφταίνεις καὶ σχεδὸν τὴν ὁρίζεις,
σὰν νὰ τυλίγεις τὸ νερὸ γύρω στὸ δάκτυλό σου.
Ὁ στραβὸς φράχτης· κι ἐκεῖ ποὺ μισογκρεμισμένος
εἶναι, τρέχει ἕνα χρῶμα ἐλευθερίας,
μισολιλά, μισοπνιγμένο.
Σχεδὸν πορτοκαλιὰ ἡ χλόη, κι ὑπόσχεται
μιὰν ἄλλη ἀντοχὴ ἀπ' ὅσην ἔχει δείξει.

Ὅσο κι ἂν ξεμακρύνεις σ' αὐτὸ τὸ τοπίο
δὲν χάνεσαι,
καὶ μένει πάντα κοντινὸ τὸ ἀγροτικὸ σπίτι.
Ἕνα δέντρο σταχτί, καθὼς γέρνει,
κρύβει τοῦ σπιτιοῦ τὸ μισὸ παράθυρο,
κι εἶν' ἕνα σπίτι ποὺ ντροπαλὰ καὶ μὲ ἀφέλεια
καὶ σχεδὸν μ' εὐτυχία ἀλληθωρίζει.

Ὧρες κοιτάζω
τὸ ξεβαμμένο χρυσαφὶ μιᾶς ράχης:
εἶναι ἡ παρατεταμένη κάμψη τῶν σταχιῶν
χωρὶς μεμψιμοιρία.
Καὶ βαθιὰ ἀναπνέω τὸν ἀέρα
ποὺ χωρὶς χρῶμα πνέει.
Πνέει μὲ τὸ νὰ σκύβουνε τὰ στάχια
καὶ νά 'ν' μισάνοιχτη ἡ αὐλόπορτα
βαμμένη μ' ἕνα ἀχνὸ *περάστε*.

Ἀλλὰ τὸ πιὸ γαλήνιο βέβαιο,
ποὺ μοῦ χαρίζει αὐτὸ τὸ πάνινο τοπίο,
εἶναι μιὰ μικρὴ ἀδιόρατη σταξιά,
πὲς μιὰ παραφασάδα,
στὴν αἰχμὴ ἑνὸς λόφου.
Μιὰ μικρὴ σταξιὰ
στὸ χρῶμα πικροδάφνης,
ἄσπρης καὶ κόκκινης δίπλα.
Καὶ καθὼς ἡ ἀπόσταση
ἀμελεῖ νὰ τῆς δώσει ὑπόσταση,
ἀγαπῶ νὰ νομίζω
πὼς εἶσαι σὺ ποὺ ξεπροβάλλεις,
ἐπαναλαμβανόμενος.
Ποτιστικὸς ὅτ' εἶχες πάει ἀπ' τὰ χαράματα
στὰ πίσω χωράφια τοῦ νοῦ μου
καὶ τώρα, σούρουπο ἐπιστρέφεις,
σὲ χρῶμα πικροδάφνης,
ἄσπρης καὶ κόκκινης δίπλα.

Κηφισιά, Ὀκτώβρης

ΤΟ ΔΙΑΖΕΥΚΤΙΚΟΝ ἢ

Μ' ἔκλεισε μέσα ἡ βροχὴ
καὶ μένω τώρα νὰ ἐξαρτιέμαι ἀπὸ σταγόνες.

Ὅμως ποῦ ξέρω ἂν αὐτὸ εἶναι βροχὴ
ἢ δάκρυα ἀπὸ τὸν μέσα οὐρανὸ μιᾶς μνήμης;
Μεγάλωσα πολὺ γιὰ νὰ ὀνομάζω
τὰ φαινόμενα χωρὶς ἐπιφύλαξη,
αὐτὸ βροχή, αὐτὸ δάκρυα.

Στεγνὴ στέκομαι ἀνάμεσα
στὰ δύο ἐνδεχόμενα: βροχὴ ἢ δάκρυα,
κι ἀνάμεσα σὲ τόσα διφορούμενα:
βροχὴ ἢ δάκρυα,
ἔρωτας ἢ τρόπος νὰ μεγαλώνουμε,
ἐσὺ ἢ μικρὴ ἀποχαιρετιστήρια αἰώρηση σκιᾶς
τοῦ τελευταίου φύλλου.
Τὸ κάθε τελευταῖο,
τελευταῖο τ' ὀνομάζω χωρὶς ἐπιφύλαξη.

Καὶ μεγάλωσα πολὺ
γιὰ νὰ εἶναι αὐτὸ ἀφορμὴ δακρύων.
Δάκρυα ἢ βροχή, ποῦ νὰ ξέρω;
Καὶ μένω νὰ ἐξαρτιέμαι ἀπὸ σταγόνες.
Καὶ μεγάλωσα πολὺ
γιὰ νὰ περιμένω ἄλλο μέτρο ὅταν βρέχει
κι ὅταν δὲν βρέχει ἄλλο.
Σταγόνες γιὰ ὅλα.
Σταγόνες βροχῆς ἢ δάκρυα.
Ἀπὸ τὰ μάτια κάποιας μνήμης ἢ τὰ δικά μου.
Ἐγὼ ἢ μνήμη, ποῦ νὰ ξέρω;
Μεγάλωσα πολὺ γιὰ νὰ χωρίζω τοὺς χρόνους.
Βροχὴ ἢ δάκρυα.
Ἐσὺ ἢ μικρὴ ἀποχαιρετιστήρια αἰώρηση σκιᾶς
τοῦ τελευταίου φύλλου.

ΟΙ ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΕΣ

Λόφος Φιλοπάππου

Ἐδῶ δὲν ἤρθαμε ποτέ.
Ὁ λόφος δὲν σὲ ξέρει.
Τὸ βῆμα σου δὲν βρίσκεται γραμμένο
σὲ κανένα μικρὸ ἀνηφοράκι
κι οὔτε στὶς πράες κατηφοριὲς
ἀκούγεται τὸ γέλιο τῆς βιασύνης σου.
Γραμμένος δὲν εἶσαι
οὔτε καὶ στὰ χλωρὰ ἐρωτολόγια:
στὰ σαρκώδη φύλλα τῶν κάκτων.
Γεμάτα μικρὲς μαχαιριὲς ὀνομάτων
ποὺ δὲν πᾶνε σὲ βάθος
κι εὔκολα κλείνουν,
Ἔλση – Δημήτρης
καὶ βέλος.
Κι ἄλλα ὀνόματα ποὺ πέρασαν
μ' ἕναν καημὸ διάρκειας.
Στὰ πιὸ πολλὰ
ἡ ἑνωτικὴ γραμμὴ ἀνάμεσά τους
ἔθρεψε κιόλας, ἔσβησε.
Κι ἀποσυνδέθηκε τὸ κάποτε.

Φυσᾶνε ὄρκοι πίσω ἀπὸ τοὺς θάμνους
καὶ κυλᾶνε πέτρες.
Ἔρωτες ποὺ ἀνεβαίνουν,
ἔρωτες ποὺ γλιστρᾶνε.

Τὸ ἀπόγευμα αἰσθάνεται
μιὰ μυροβόλο ἀπάθεια
κι ὅ,τι εἶναι λύπη
μοιάζει μὲ ἠσυχασμὸ φυλλώματος.
Τῶν ἀρωμάτων τὰ σώματα
βαριὰ ἀνοιγοκλείνουν τὰ φτερά τους,
βαρετὰ ἀγνοοῦν:
κανένα δὲν μυρίζει ἐξαφάνιση.
Ποῦ εἶσαι;
Κάτι πικραίνει πιὸ πολὺ κι ἀπ' τ' ὄνομά τους
τὶς πικροδάφνες.
Ποῦ εἶσαι;

Ἀλλὰ ἐδῶ δὲν ἤρθαμε ποτέ.
Ὁ λόφος δὲν σὲ ξέρει.
Λοιπὸν σώζομαι ἀπὸ συσχετίσεις.
Κι ἔτσι μπορῶ νὰ σταθῶ
στὸ ὕψος μιᾶς ρεμβαστικῆς οὐδετερότητας
γιὰ ν' ἀπολαύσω ἀνενόχλητα
αὐτὸ τὸ κάθαρμα τὴ δύση.

ΑΠΟΣΙΩΠΗΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ

Στ᾽ ἀγκίστρια τοῦ ἀπογέματος,
στ᾽ ἀγκάθια τῶν χρωμάτων,
ἔχουν πιαστεῖ καὶ κρέμονται εἰκόνες.
Ἀπ᾽ τὴ ζωή μας μέσα κι ἔξω ἀπ᾽ τὴ ζωή μας
καὶ σπαρταρᾶν χωρὶς ἀλληλουχία:
εἰκόνα μιᾶς βροχῆς
καὶ δίπλα εἰκόνα γέφυρας βράδυ·
καί, στὴ σειρά, εἰκόνα προσώπων,
χωρὶς ὄχθες καὶ χωρὶς πέρασμα.
Ἀλλὰ λίγο νὰ τὶς κουνήσει ἀνόητα ὁ ἄνεμος
συγχέονται.
Κι ἔχεις μιὰ εἰκόνα
προσώπων
πάνω σὲ γέφυρα
βράδυ
μὲ βροχή.

Στ᾽ ἀγκίστρια τοῦ ἀπογέματος,
στ᾽ ἀγκάθια τῶν χρωμάτων,
ἔχουν πιαστεῖ καὶ κρέμονται
ἀποσιωπητικὲς εἰκόνες.
Κρέμεται μιὰ εἰκόνα παραθύρου.
Τὰ κουρτινόφυλλα σπαρμένα
μὲ κατιὸν φθινόπωρο ὅλο ἀπὸ πλατανόφυλλα.
Εἰκόνα ἑνὸς χεριοῦ ποὺ πνέει

σὰν ἄνεμος παλινορθώσεως τῶν φύλλων.
Εἰκόνα καὶ τὸ μεγάλο κύμα χρόνου
ποὺ ὁρμάει καὶ σὲ παίρνει,
γιατὶ κάθε φορὰ ξεχνᾶς
ἀνοιχτὴ τοῦ ὀνείρου τὴν πόρτα.

Τί μὲ λυπεῖ, τί μὲ λυπεῖ;

Η ΠΕΡΙΦΡΑΣΤΙΚΗ ΠΕΤΡΑ

Μίλα.
Πὲς κάτι, ὁτιδήποτε.
Μόνο μὴ στέκεις σὰν ἀτσάλινη ἀπουσία.
Διάλεξε ἔστω κάποια λέξη,
ποὺ νὰ σὲ δένει πιὸ σφιχτὰ
μὲ τὴν ἀοριστία.
Πές:
«ἄδικα»,
«δέντρο»,
«γυμνό».
Πές:
«θὰ δοῦμε»,
«ἀστάθμητο»,
«βάρος».
Ὑπάρχουν τόσες λέξεις ποὺ ὀνειρεύονται
μιὰ σύντομη, ἄδετη, ζωὴ μὲ τὴ φωνή σου.

Μίλα.
Ἔχουμε τόση θάλασσα μπροστά μας.
Ἐκεῖ ποὺ τελειώνουμε ἐμεῖς
ἀρχίζει ἡ θάλασσα.
Πὲς κάτι.
Πὲς «κύμα», ποὺ δὲν στέκεται.
Πὲς «βάρκα», ποὺ βουλιάζει
ἂν τὴν παραφορτώσεις μὲ προθέσεις.

Πὲς «στιγμή»,
ποὺ φωνάζει βοήθεια ὅτι πνίγεται,
μὴν τὴ σώζεις,
πὲς
«δὲν ἄκουσα».

Μίλα.
Οἱ λέξεις ἔχουν ἔχθρες μεταξύ τους,
ἔχουν τοὺς ἀνταγωνισμούς:
ἂν κάποια ἀπ᾽ αὐτὲς σ᾽ αἰχμαλωτίσει,
σ᾽ ἐλευθερώνει ἄλλη.
Τράβα μιὰ λέξη ἀπ᾽ τὴ νύχτα
στὴν τύχη.
Ὁλόκληρη νύχτα στὴν τύχη.
Μὴ λὲς «ὁλόκληρη»,
πὲς «ἐλάχιστη»,
ποὺ σ᾽ ἀφήνει νὰ φύγεις.
Ἐλάχιστη
αἴσθηση,
λύπη
ὁλόκληρη
δική μου.
Ὁλόκληρη νύχτα.

Μίλα.
Πὲς «ἀστέρι», ποὺ σβήνει.
Δὲν λιγοστεύει ἡ σιωπὴ μὲ μιὰ λέξη.
Πὲς «πέτρα»,
ποὺ εἶναι ἄσπαστη λέξη.

Ἔτσι, ἴσα ἴσα,
νὰ βάλω ἕναν τίτλο
σ᾽ αὐτὴ τὴ βόλτα τὴν παραθαλάσσια.

Το τρεχταίο καβαλλου (1981)

ΕΛΑΝΘΑΝΕ

Ὅτ' ἤμουνα ἕνας ἄνθρωπος
ποὺ ὅλο μὲ σκυμμένο τὸ κεφάλι
μὲ περπατάγανε οἱ δρόμοι,
αὐτὸ πράχθηκε φανερά σας.
Σᾶς τὸ ἀφήνω. Ἀπάνω του λοιπόν,
ἀποκεφαλίστε το,
μοιράστε το σ' ὅσες ὑποτιμήσεις θέλετε
—πὼς γῆν καὶ ὕδωρ ἔδωσα σὲ φόβους
καὶ σήκωσε κεφάλι ἡ ἠττοπάθεια—,
ρίξτε το ὁλόκληρο
σ' ὅσες ἀδιαφορίες σας κι ἄλλο πεινᾶνε,
πετάξτε το σὲ δυὸ παλιογραμμοῦλες τύμβο.

Ὅμως πὼς σκύβοντας
ἀτένιζα οὐρανό,
αὐτὸ δὲν θὰ τ' ἀγγίξετε.
Ἐπράχθηκε κρυφά σας,
τὸ ἔκρυψα καλὰ
στὴν ἀσφαλὴ τοῦ κεφαλιοῦ μου
τὴ λιμοκτόνα στάση.

Σκύβοντας οὐρανὸ ἀτένιζα.
Ποὺ ἔφτιαξα ἀπὸ πτώσεις.
Μαζεύοντας σπυρὶ σπυρὶ
ὅ,τι δὲν ἀφομοίωνε τὸ ὕψος.

Ἔζησα,
τεντωμένο δίχτυ ἀπὸ κάτω,
νὰ συγκρατῶ, νὰ περισώζω
λογῆς λογῆς διάττοντες αὐτοκτόνους,
τὰ φωτεινά τους ὑπολείμματα,
ἐκεῖ ποὺ ὅλο καὶ χάνει ὕψος,
ὅλο καὶ πιὸ πολὺ ἀποχρυσώνεται
τῆς μολυβιᾶς τους ἡ κραυγὴ
καὶ λυπηρὰ ἀπολεπταίνει ἡ αἰχμὴ
τῆς ἐξαφάνισής τους.
Ἔζησα,
τεντωμένο δίχτυ ἀπὸ κάτω,
νὰ σώζω λυπηρότητες,
κραυγῶν ἀποχρυσώσεις,
αἰχμῶν τὰ φωτεινὰ ὑπολείμματα,
ἐξαφανίσεων αἰχμές.
Ἔζησα,
συνταιριάζοντας τὶς πτώσεις
μὲ τὶς παράταιρες αἰτίες τους,
γιὰ νὰ μὴν πάει χαμένο τὸ χαμένο.

Αὐτὸ δὲν θὰ τ' ἀγγίξετε.
Εἶναι ἀπὸ εὔφλεκτο ἐγώ,
θὰ μὲ τινάξει ὅλη στὸν ἀέρα σας.

ΦΩΝΗ ΣΕ ΑΔΕΙΟΔΡΟΜΟΥΣ

Γιὰ σᾶς θὰ κάνω μιὰ καλύτερη τιμή.

Εἶναι ἡ φωνή μου ἄγνωστη
στὰ μεγάλα τοῦ πλανήτη μας δράματα:
δίκαιου ἀφανισμοί, πεῖνες ποὺ τρῶν
τὴν ἐπιβίωσή τους γιὰ νὰ ζήσουν,
ἀνισοτήτων ἄγριο λαθρεμπόριο,
πυρηνικὰ συμφέροντα,
πόλεμοι τουρίστες,
ἀποφάσεις ποὺ κυκλοφοροῦν
ἰνκόγκνιτο μὲ μαῦρα γυαλιὰ
μέσα σὲ αὐθαιρεσίες ἀλεξίσφαιρες.
Καὶ ὅλα αὐτὰ κυβερνημένα
ἀπ' τὸ παμπάλαιο, πανίσχυρο Ἔτσι.

Δὲν εἶναι ἡ φωνή μου ἀκουστὴ
στὰ φριχτὰ τοῦ πλανήτη μας δράματα.
Στὸ κραυγαλέο δὲν ἀνέβηκε ποτὲ
ἔμμετρα νὰ καταραστεῖ
ὅσα στὴ γῆ διχάζονται,
λίπασμα τὸ μισὸ
τ' ἄλλο μισὸ γιὰ νὰ θεριέψει.

Εἶναι ἡ φωνή μου χαμηλὴ κι εἶναι παράμερη
σὰν γνώση καὶ σὰν φόβος,

μὲ τὸ ἀδύναμο ἰσότονη
ἰσόφωνη μὲ τὴ σιωπή.
Μὲ τὰ καθημερινὰ καὶ τὰ μικρὰ περιχύνεται
καὶ αὐτοπυρπολεῖται κάθε μέρα.
Κι αὐτὸ εἶναι ἡ ἐσώφωνη κραυγή της,
τὸ θυμωμένο ρίγος της,
ἡ ἔμμετρη κατάρα της στὸ ἄμετρο,
ἡ ἀγρύπνια της
δίπλα στὰ βογκητὰ τῶν μεγάλων δραμάτων,
ἡ ὕπουλη μικρόσωμη σπρωξιά της
στὸ παμπάλαιο πανίσχυρο Ἔτσι.

Οὐρλιάζουν οἱ τύχες
κωφεύει ἡ ἀλλαγή τους
στὴν παμπάλαια, σεβάσμια
στεντόρεια φωνὴ τῆς Ἀνάγκης.
Δὲν ἔφθασε ποτέ της στὴν ἀπήχηση.
Ἀποφάσεις ἰνκόγκνιτο μὲ μαῦρα γυαλιὰ
τὴ φιμώνουν στὸ δρόμο.
Γιατί θ' ἀπηχήσει ἡ δική μου φωνὴ
κλέβοντας δάφνη ὑπεροχῆς
ἀπ' τὴ φωνὴ τοῦ Κόσμου;
Εἶν' ἡ φωνή μου σεβαστικὴ
στὴ νικημένη τὴ φωνὴ τοῦ Κόσμου.

Οὐρλιάζουν οἱ τύχες
κωφεύει ἡ ἀλλαγή τους.
Ὁ κραυγαλέος λόγος, Νάρκισσος.
Κι ἂν σκύβει πάνω ἀπ' τὰ δεινὰ

καθρέφτες πιὸ πολὺ ἐξασφαλίζει.
Ὄχι, δὲν καθρεφτίζεται ἡ φωνή μου
στὰ μαῦρα δεινά.
Σὲ ἠχηρὰ διαβήματα
μέρος δὲν παίρνει, δὲν συν-κραυγάζει
νὰ γίνουν λόφοι τὰ βουνά,
ἀλλιῶς βουνὰ οἱ λόφοι.
Κάθεται χαμηλὴ σὰν λόφος.

Ὄχι, δὲν εἶναι ἡ φωνή μου
ἐλευθερία ἢ θάνατος.
Εἶν' ἕνα κρατητήριο φωνῶν
κι εὐθανασία τους,
στόχος καρτερικὸς
στὰ κέφια τοῦ τρελοῦ πυρηνικοῦ πλησίον.
Εἶναι ἡ φωνή μου ἕνα σκαμνὶ
γιὰ κουρασμένα λόγια,
γιὰ νικημένα ποὺ ἐπιστρέφουν συμπεράσματα.
Εἶν' ἡ φωνή μου ἕνας ἀθόρυβος περίπατος
μοναχικῆς γραφῆς
σὲ βροχεροὺς ἀδειόδρομους.

Γιὰ σᾶς θὰ κάνω μιὰ καλύτερη τιμὴ
εἶπε τὸ Τίποτα στὸ Κάτι
κι ἐκεῖνο τὸ ἠλίθιο τό 'χαψε.

Χαίρε ποτέ (1988)

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΕΝΘΕΤΟ

Σὲ κάποιαν ἀκανθώδη ἐντολὴ τότε
πιάστηκε ἡ ὡραία κουνουπιέρα μου
καὶ μὲ καταφάγανε τὰ φτερωτὰ βομβώδη
εἶμαι.
Ἀνέβηκα στὸ πρῶτο φορτηγὸ κλάμα
ποὺ περνοῦσε καὶ γεννήθηκα· στὴν Ἀθήνα.

Μεγάλο σπρωξίδι, περίμεναν πίσω ἀπὸ μένα
νὰ γεννηθοῦν οἱ ἄλλοι οὐρὲς ἑκατομμύρια.
Πίσω ἀπὸ μένα κι ὅμως πρόφτασαν
ὅλοι αὐτοὶ νὰ εἶναι σήμερα
διαπρεπῶς νεότεροί μου.

Ἐκείνη ἡ μάνα-μέρα μου πέθανε
στὴ γέννα δὲν μὲ γνώρισε.

Ξαναγεννήθηκα μετὰ
σὲ διάφορες πρωτεύουσες
ἀνάλογα ποῦ μ' ἔσπερνε κάθε φορὰ
τὸ πάμφωτο κάποιας πυγολαμπίδας.
Κι ἄντε πάλι νὰ σαλτάρω σὲ ὅποιο φορτηγὸ
κλάμα νεογέννητη ξανά.

Μίλησα νωρίς· εἶπα: θυμᾶμαι·
φουρκίστηκε ἡ μάνα μου, μὴ βάζεις

ὅλα τὰ παλιοπράματα ἀπὸ χάμω στὸ στόμα σου.

Μεγάλωσα αὐτοδίδακτα ἀκούγοντας τὸ κύμα
τί φυσικὰ μετακινεῖ τὰ βότσαλα
κρυφακούγοντας τὸν κρότο
τῆς εὔκολης σύνθλιψης
προηγούμενων θέσεων.

Μετέφρασα ἠχὼ σὲ πολλὰ ξένα λάθη.
Δαπάναις μου ἀσφαλτόστρωσα τὸ ἀνώφελο
γιὰ νὰ κυκλοφορεῖ ἀσκόνιστος ὁ χωματόκοσμος.

Ἐκλαΐκευσα τὸ ἕνα σὲ πολλά.
Ἀπέδειξα μαθηματικῶς
πὼς μὲ τὴ μέθοδο τῶν δύο εἶναι ἀδύνατο
τὸ μέτρημα τῶν ἄστρων. Ὁ καθένας βγάζει
διαφορετικὸ ἀποτέλεσμα ἀπομάκρυνσης.

Ἔλαβα μέρος σὲ πολλὲς παραδοχές.
Ἔκανα τατουὰζ μὲ λεπτοδεῖχτες
καὶ ἄκουσα τὸ γῦρας τῶν σειρήνων
χωρὶς νὰ δεθῶ σὲ κατάρτια.
Τὸ μερτικό μου ἀπὸ τὸ θαῦμα
τὸ παραχώρησα στὸ θαῦμα.

Μετὰ τὴ δωρεὰ τοῦ σώματός σου στὸ *θυμᾶμαι*
σ' αὐτὰ τὰ παλιοπράματα ποὺ ἔβαζα στὸ στόμα μου
ἀπὸ χάμω καὶ θύμωνε ἡ μάνα μου
ζήσανε ἐκεῖνα καλὰ κι ἐσὺ θαρρῶ ἀκόμα καλύτερα.

PASSE-PARTOUT

Ἀνοίγω τὰ παράθυρα τῆς φωτογραφίας
ν' ἀεριστεῖ. Ἔμεινε καιρὸ κλεισμένη
ὅπως πολλὰ ἐξοχικὰ παρελθόντα.

Εἶσαι στὸ μπαλκόνι. Μὲ τὴν καλὴ παλιά σου
στάση· ὄρθιος· φορᾶς τὴν ἔγχρωμη ἐπίγεια
ἐφαρμοστὴ στολὴ τῶν ἐπιπέδων: μιὰ κεραμιδένια
στέγη τὸ φουσκωτὸ μπουφὰν τοῦ πεύκου,
μπαλωμένο μ' ἐνδιάμεση θάλασσα
στὰ μέρη ποὺ σκιστῆκαν τὰ κλαδιὰ
παίζοντας μὲ δυνατοὺς ἀνέμους.
Εἶναι σὲ παλίρροια τὰ περιβόλια
ἔχουν ἀνέβει ὡς τὰ τηλεγραφόξυλα
καὶ κρέμονται λεμόνια στὰ καλώδια
ἄγουρα ἑορταστικὰ γλομπάκια.

Κάνεις ὑποστολὴ ἡλίου.
Ἀνεβάζεις τὴν τέντα συνθλίβοντας
πάνινα λουλούδια. Ἀνυπόμονος περιστρέφεις
τὴν κίνηση σὰ νά 'ναι ὁ ἴσκιος τὸ δυσεύρετο.

Ὡς ἐδῶ λογικὰ συμπεριφέρεται ἡ φωτογραφία.

Ὅσπου ἐμφανίζομαι ἐγώ, παρανοϊκὰ νεόφερτη
στὴν εἰκόνα· σὰν μὲ πλαστικὴν ἀφαίρεση.

Ἐνῶ ἤμουν μαζί σου ἐξ ἀρχῆς
κοινοκτήμων τῆς παλίρροιας καὶ τῶν περιβολιῶν
λίγο πιὸ πίσω ἀπὸ σένα καθισμένη
σ' ἕνα πολὺ ἀναπαυτικὸ pliant μειδίαμά μου
μοιάζει τώρα
σὰν μόλις νὰ προστέθηκα στὴ φωτογραφία.

Μὲ σημερινὸ τὸ πρόσωπό μου, μαῦρο βλέμμα
μακρὺ σέρνεται ἡ οὐρά του χάμω στὸ μπαλκόνι
λὲς πὼς κάλεσε ἐμένα τὸ ἐπίσημο σκοτάδι.
Τείνομαι ἄπνους σὰ νὰ θέλω
νὰ σὲ ἀπομακρύνω ἀπὸ τὴν τέντα
μὴ σοῦ πέσει κι ἄλλο
νταμάρι ἴσκιου ἀπάνω σου.
Ἀρκετὰ ἀνήλιος ἔγινες.

Πῶς ἐνημερώθηκε ἡ φωτογραφία.
Χρόνος ἀληθινὸς σὲ χρόνο χάρτινο πῶς μπῆκε.
Μὲ ποιὰν οἰκειότητα ἡ ὀδύνη
μίλησε στὴν ἀπάθεια τῶν ἀψύχων.
Ἄραγε τί βαθύτερο νὰ εἶναι αὐτὰ τὰ ἄψυχα.
Μήπως τίποτα ζωὲς προηγούμενες ἐμψύχων
ποὺ μὲ τὴν πρώτη ἐπώδυνη εὐκαιρία
ὑποτροπιάζουν;

Η εφηβεία της μήδης (1994)

Η ΕΦΗΒΕΙΑ ΤΗΣ ΛΗΘΗΣ

Περιμένω λίγο
νὰ σκουρήνουν οἱ διαφορὲς καὶ τ' ἀδιάφορα
κι ἀνοίγω τὰ παράθυρα. Δὲν ἐπείγει
ἀλλὰ τὸ κάνω ἔτσι γιὰ νὰ μὴ σκεβρώσει ἡ κίνηση.
Δανείζομαι τὸ κεφάλι τῆς πρώην περιέργειάς μου
καὶ τὸ περιστρέφω. Ὄχι ἀκριβῶς περιστρέφω.
Καλησπερίζω δουλικὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς κόλακες
τῶν φόβων, τὰ ἀστέρια. Ὄχι ἀκριβῶς καλησπερίζω.
Στερεώνω μὲ βλεμμάτινη κλωστὴ
τ' ἀσημένια κουμπάκια τῆς ἀπόστασης
κάποια ποὺ ἔχουν ξηλωθεῖ τρέμουνε καὶ θὰ πέσουν.
Δὲν ἐπείγει. Τὸ κάνω μόνο γιὰ νὰ δείξω στὴν ἀπόσταση
πόσο εὐγνωμονῶ τὴν προσφορά της.

Ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἀπόσταση
θὰ μαραζώνανε τὰ μακρινὰ ταξίδια
μὲ μηχανάκι θὰ μᾶς ἔφερναν στὰ σπίτια
σὰν πίτσες τὴν ὑφήλιο ποὺ ὀρέχτηκε ἡ φυγή μας.
Θὰ ἤτανε σὰν βδέλλες κολλημένα
πάνω στὰ νιάτα τὰ γεράματα
καὶ θὰ μὲ φώναζαν γιαγιὰ ἀπ' τὰ χαράματά μου
ἐγγόνια μου καὶ ἔρως ἀδιακρίτως.
Καὶ τί θὰ ἦταν τ' ἄστρα
δίχως τὴν ὑποστήριξη ποὺ τοὺς παρέχει ἡ ἀπόσταση.
Ἐπίγεια ἀσημικά, τίποτα κηροπήγια τασάκια

νὰ ρίχνει ἐκεῖ τὶς στάχτες του ὁ ἀρειμάνιος πλοῦτος
νὰ ἐπενδύει ὁ θαυμασμὸς τὴν ὑπερτίμησή του.

Ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἀπόσταση
στὸν ἐνικὸ θὰ μᾶς μιλοῦσε ἡ νοσταλγία.
Οἱ σπάνιες τώρα ντροπαλές της συναντήσεις
μὲ τὴν πληθυντικὴ ἀνάγκη μας
μοιραῖα τότε θ' ἀφομοίωναν
τὴν ἀλανιάρα γλώσσα τῆς συχνότητας.

Βέβαια, ἂν δὲν ὑπῆρχε ἡ ἀπόσταση
δὲν θά 'τανε σὰν ἄστρο μακρινὸ ἐκεῖνος ὁ πλησίον
θὰ 'ρχόταν στὴν πρωτεύουσα προσέγγιση
μόνο δυὸ βήματα θ' ἀπέχανε τὰ ὄνειρα
ἀπὸ τὴ σκιαγράφησή του.
Ὅπως κοντά μας θὰ παρέμενε
ἡ ὕστατη φευγάλα τῆς ψυχῆς.
Πρὸς τί ἡ τόση περιπλάνηση. Χῶρος
κενὸς ὑπάρχει. Ἐμεῖς θὰ κατεβαίναμε
νὰ ζήσουμε στὸ ὑπόγειο κορμί μας
κι ἐκείνη μὲ τὸ μύθο της καὶ τὰ συμπράγκαλά του
θὰ μετεμψυχωνότανε σὲ σῶμα. →

Κική Δημουλά, Τα εύρετρα, Αθήνα, Ίκαρος, 2010

Ἂν δὲν ὑπῆρχες ἐσὺ ἀπόσταση
θὰ πέρναγε πολὺ εὐκολότερα
πιὸ γρήγορα ἐν μιᾷ νυκτὶ ἡ λήθη
τὴ δύσκολη παρατεταμένη ἐφηβεία της
αὐτὸ ποὺ χάριν εὐφωνίας ὀνομάζουμε μνήμη.

Ὄχι ἀκριβῶς μνήμη. Στερεώνω
μὲ βλεμμάτινη κλωστὴ ὁμοιώσεις
ἔχουν ξηλωθεῖ τρέμουνε καὶ θὰ πέσουν.
Ὄχι ἀκριβῶς στερεώνω. Δουλικὰ περιστρέφομαι
γύρω ἀπ' αὐτοὺς τοὺς κόλακες τοῦ χρόνου ποὺ
χάριν συντομίας τοὺς ὀνόμασα μνήμη.
Ὄχι ἀκριβῶς μνήμη. Ἀνεφοδιάζω διάττοντες
μὲ παρατεταμένη ἐκμηδένιση. Ἐπείγει.

ὅτι κανένα πουλὶ
μὲ ἀχρηστευμένο τὸ ἕνα φτερό του
ἀπὸ τὸ βάρος μου
δὲ διακινδυνεύει τέτοιο ταξίδι

λάθος κάνεις

ἔχω πολλὲς φορὲς ψηλὰ πετάξει
στὸ βάρος μου δεμένη.

κι ὁ ἴσκιος τοῦ ὅρκου
ἀκόμα ἐκεῖ θὰ καθρεφτίζεται

στὴ σκιὰ τοῦ νεροῦ ποὺ
ἀπὸ τοῦ πράσινου τὴ μνήμη θ' ἀναβλύζει

κι ἀπὸ τὸ σκιερὸ ἐκεῖνο ἀνάβλυσμα
θὰ πίνει καὶ ἡ σκιὰ

ποὺ ἔχει ἀφήσει τὸ τραμπάλισμα
τοῦ φτερωτοῦ ἀνέμου
ἐπάνω στὸ κλαρί μας

κι ἀπ' τοῦ κλαριοῦ μας τὴ θεόστεγνη
σκιὰ

θὰ πίνει κάποιου φόβου
ἴσως καὶ μιᾶς ἐλπίδας
ἡ σκιὰ

ὅτι διψᾶμε ἀκόμα

ὅτι διψᾶμε ἀκόμα
τίποτα τὸ λὲς
ἀντὶ νὰ προσκυνήσεις τὴ σκιά του
καὶ νὰ πιεῖς;

ΥΠΕΡΒΑΣΗ

Πόσο ἔχω ἐπιθυμήσει
δεμένη στὸ ἕνα ἔστω φτερὸ
κάποιου μεγάλου ταξιδιάρικου πουλιοῦ

ξαπλωτὴ ὄχι ἀνάσκελα
γιατὶ τὰ ὑπεράνω μου
ὅλα σχεδὸν τὰ ἔχω δεῖ

μπρούμυτα δεμένη στὸ ἕνα φτερὸ

νὰ φωτογραφίσω
ἂν εἶναι ἀπὸ τὸ ἴδιο ὑλικὸ φτιαγμένες
οἱ σκεπές μας

καὶ σὺ μὲ ταπεινώνεις, μοῦ λὲς

Η ΣΚΙΑ ΕΠΙΖΕΙ

Τίποτα;
Πῶς τὸ προφέρεις τόσο νικημένα
ἐσὺ ποὺ ἀνδραγάθησες στὸν πόλεμο
κατὰ τῆς βεβαιότητας.

Πῶς τίποτα;

Ἡ σκιὰ τῆς καλημέρας σου
θὰ ἐξακολουθεῖ νὰ σκύβει

νὰ τσιμπολογάει τὴ σκιὰ
ποὺ ἄφησε τὸ πρωινὸ σπουργίτι

πετώντας ἀπὸ τὴ σκιὰ
ποὺ ἔχει φυτέψει τὸ βλέμμα σου

ἐπάνω στὸν πράσινο ὅρκο
ἑνὸς φυλλορροήματος

Εφτάμυλη (1971)

*

Κοιτάζω στόν καθρέφτη
Τό σῶμα μου ἐπιστρέφει στήν καρδιά μου
Ἡ λύπη ἀγέρι πού ριγεῖ στά μέλη μου
μήτε ἄγγιγμα μήτε φιλί στή κρύα ἐπιφάνεια

Κοιτάζω στόν καθρέφτη
τό σῶμα μου κλείνεται πάλι στήν καρδιά μου
Ἔπειτα ὁ ἥλιος πέφτει σάν φύλλο φθινοπώρου
κι ἡ μέρα κλείνει
Μιά μέρα ἀκόμη
κι ἄλλη μιά
κι ἀκόμη μιά *

Τώρα πού ξενιτεύτηκες στή μνήμη
σά μιά φωτογραφία ταυτότητας
πῶς θέλεις νά σέ ἀναγνωρίσω
Θυμᾶμαι πού ἄναβες ἔσβηνες τά τζάμια
μέ ὁλάξαφνες λάμψεις

Τώρα τά τζάμια ἐπιστρέψανε
στήν παγερή σιωπή τους
Οἱ δρόμοι γίνανε καί πάλι δρόμοι
Τά σπίτια γύρισαν ἀπ' τήν πλευρά τῆς πέτρας
Καί τ' αὐτοκίνητα κατάπιανε τόν οὐρανό
στίς μηχανές τους

Ἐμπλοκή

Νά ξεριζώσουμε τόν ἴσκιο ἀπό τό δέντρο του
τόν κῆπο ἀπ' τά τριαντάφυλλά του
Νά ξεβιδώσουμε τόν οὐρανό ἀπ' τ' ἀστέρια του
τά γαλανά δάση ἀπό τ' ἀηδόνια

Μέ τήν αὐγή κι ἐγώ θά φύγω ἀθόρυβα
ἴσκιος ξεριζωμένος ἀπ' τό σῶμα μου
Σιγά σιγά θ' ἀπομακρύνομαι ἀπ' τή θλιμμένη μου καρδιά
κύκλος μιᾶς πέτρας πού βυθίστηκε
μέσ' στά νερά τοῦ ὀνείρου

*

Μέ ἐνέπνεες τότε
πού τό δάσος
ἦτανε κυκλωμένο ἀπό φλόγες
Τώρα καί σύ ἡ ἴδια
εἶσαι ἕνα γυμνό τοπίο

Δέ θά ξαναγυρίσω γιά ν' ἀγκαλιάσω τί
Τά παλιά δέντρα ὅλ' αὐτά
τά βαμμένα πάρκα
Θά μείνω μέσ' στή βάρκα
ὥς τό θάνατό μου
Χαϊδεύοντας τό μώβ λουλούδι
πού κάποτε ἦταν ἡ θάλασσα
Κι ὅλα ὅσα κάποτε ὑπῆρξαν

Ζῶ σέ μιά σκηνογραφία ἐσένα
σέ ζωγραφίζω μέ τό σκοτάδι
στό σκοτάδι

*

Σάν μέσα ἀπό παλιό χωνί

Δέ σέ γνωρίζω
καί ὅ,τι γράφω εἶναι ἕνας κύκλος ἄλυτος
ἀνάμεσα στό χέρι μου καί στήν καρδιά
δίχως ἀπήχηση καμιά
καί συνεχίζω

Στίς διαδηλώσεις ἔχω ἕνα ὅραμα ἔμμονα δικό μου
κι ἕνα σκοπό ἄλλ' ἀντ' ἄλλων μέσ' ἀπ' τά δόντια μου
ἀνασαίνω
κι ὅμως πηγαίνω
Καί ὅ,τι μοῦ ματώνει τήν καρδιά
εἶναι αὐτή ἡ ἀκέραια λευτεριά
πού ποτέ ποτέ δέ θά 'ρθει

Δέ σέ γνωρίζω
παρά μονάχα ἀπ' αὐτή τή βραχνή σου φωνή
σάν μέσα ἀπό χωνί παλιό
δυό ὧρες τώρα στό σταθμό
Κι ἀπ' αὐτή τή βαθιά γενναιότητα κι ἀπ' αὐτή τήν
τυφλή σου ἀρετή

πού ἄν χρειαστεῖ καί νά πεθάνεις,
θά τό κάνεις

Ἡ λευτεριά κερδίζεται μέ λευτεριά
κι ἀπό τό σκλάβο ξεκινάει ἕνας δυνάστης,
τοῦ λέει μεθυσμένη ἀπ' τά ὑψίπεδα τῆς νιότης

Περπατοῦσε μέ τό μισό του σῶμα σ' ἕναν ἄφωνο ἔρωτα
καί τό ἄλλο μισό στίς διαδηλώσεις
Δέ συναντοῦσες μιλώντας του παρά ἐκείνη τήν
κατάφωρη ἄρνηση τοῦ γέλιου του

Μά θά ζήσω κι ἄλλο ἔλεγε,
θά ζήσω ἀνάμεσα στά δοκίμια τοῦ εἰκοστοῦ αἰώνα
θά ζήσω μέ τό στῆθος σκαμμένο ἀπό πίδακες ὀνείρων
Τά μαλλιά του ἀνέμιζαν στά μαῦρα κυπαρίσσια

Καί κεῖνα τά περήφανα πουλιά νά συνεπαίρνουν τή
μορφή του

Οἱ λέξεις

Τώρα μπορῶ νά φωνάζω ὅσο θέλω
μέσ' στήν ἀχόρταγη ἐρημιά μιᾶς καταπράσινης θέας
Στήν καταχνιά μιᾶς ἀπέραντης ὄχθης ἀπό βαθιές
θλίψεις
ὅπου σπανίως ἀκούγονται πουλιά ἤ γίνονται πράξεις

Μά πιό πολύ θέλω
νά πέσω μπρούμυτα ἐπάνω στή σιωπή μου
Νά μή ξαναμιλήσω σέ κανέναν

Ἄχ, τί ἄγρια κραυγή ἡ μέρα σέρνει
καί σάν μεταλλικές πόρτες κλειστές οἱ λέξεις
μέ ἀπωθοῦνε
Διώχνουν τούς ἐραστές
χωρίζουνε τούς φίλους οἱ λέξεις...
Οἱ λέξεις πού δέν ξέρουν νά φιλιοῦνται

Το ιερό μενό (1988)

II

Θυμᾶμαι τό τραγούδι ἀπό τά λόγια
Τό γέλιο σου
μιᾶς ὥρας περασμένης,
μέσ' στήν ἀτέρμονη εὐρυχωρία τοῦ καθρέφτη
Ὅ,τι φυτρώνει ἀπ' τή ραγισματιά
δέν εἶναι πάντα αὐτό
πού θέλησες νά πεῖς...

Τότε ἤτανε πού ἄρχισα νά σέ φωνάζω
γιά νά πάψει αὐτή ἡ σιωπή
νά κρέμεται ἀπό τό ταβάνι
σάν μεγάλο πετρωμένο ἔντομο
Τότε ἤτανε

III

Μήτε τό λάθος τῆς σιωπῆς
μήτε τό βάθος τῆς φωνῆς

Μήτε τό λάθος τῆς φωνῆς μήτε
τό βάθος τῆς σιωπῆς
Παρά χιόνιζε ἀδιάκοπα πάνω ἀπ' τή θάλασσα
ὥσπου πάγωσε τό αἷμα τῶν κυμάτων
Μαζεμένη κάτω ἀπ' τό φῶς τῆς λάμπας
μέ τά μαλλιά νά τή ντύνουνε ὡς κάτω
μ' ἕνα φῶς πολύ παλιᾶς παιδικότητας
Ἄν καί εἶχαν περάσει τά χρόνια
καί τ' ἀηδόνια μπερδεύανε τά λόγια τους
σάν γέροι
Μά ἐπέμενε
Διάβαζε τ' ἀπογεύματα σ' αὐτό τόν ἄδειο χῶρο
πού τρίζαν τά πατώματα κουβέντες
καί τά πρόσωπα καθρεφτισμένα καί αἰώνια
Πράξεις ἀποτυπωμένες στά τζάμια
πού εἶχαν νά πλυθοῦνε χρόνια

Καθόταν ἐκεῖ
καί περισσότερο κεντοῦσε
μέ τή σκέψη της τό αὔριο
μέ μιάν ἥσυχη σιωπηλή χάρη σάν
ρίγος ἁπλωμένο στούς ὤμους της
Μήτε τό λάθος τῆς σιωπῆς μήτε
τό βάθος τῆς φωνῆς
Παρά χιόνιζε πάνω ἀπ' τά κύματα καί
τό στόμα της φοβισμένο ἀπ' τά μεγάλα μυστικά
τρομερά μυστικά πού
τῆς σκιάζανε τό μέτωπο καί τήν καρδιά
Κύματα κύματα ξεμύτιζε αὐτό τό φῶς
τοῦ ἄλλοτε ἀπό τά μέσα
κι ἔβγαινε πρός τά ἔξω
Καί μόλις τό ἄγγιζε ἡ ζωή γινόταν χῶμα

*

Θά μείνω νά βάφω τούς τοίχους μπλέ
μέ τή ματιά μου δανεισμένη
ἀπ' τά φωνήεντα τῶν παλιῶν βλεμμάτων του
Διορθώνοντας διαρκῶς τά ἀόριστα λάθη μου,
θά στέκομαι μπροστά στό ἀδιάβαστο σκοτάδι
τῆς πόρτας
προσπαθώντας αἰώνια νά τό συλλαβίσω

Ἀλλά σέ ποιόν νά μιλήσω
ἀφοῦ οἱ ἔνοικοι ἔχουνε φύγει ὅλοι
Καί κεῖνος ὁ μοναδικός ἐπισκέπτης στά κάτω δωμάτια
ποιός ξέρει
ἄν δέν ἤτανε τό φάντασμά του...

Κοιμήθηκα η αχάριστη (1992)

*

Ποιός νά 'ναι αὐτός πού χτυπάει δίχως
ἤχο τήν πόρτα
Ἔπειτα ἀλλάζει τή φωνή του-
«Πέρνα στόν τρόμο τοῦ ἔξω» μοῦ λέει

Μ' ἀγκαλιάζει καί
τρίζει στούς τοίχους
σάν φωτιά ὁ ἀέρας

*

Ἀφροί ἀπό φῶς καί
γέλιο ἀπόκρημνο νά ξεκουρδίζεται
νά τεντώνεται σάν τόξο
ἀπό τή μιά μεριά τοῦ βαγονιοῦ
στήν ἄλλη
Τό σῶμα γυμνό οὐράνιο νερό
σέ μαῦρα φύκια
Ν' ἀντιστέκεται
νά καπνίζει τόν ἥλιο πρός τά πάνω

Λοξή βροχή στά κλαράκια τοῦ φορέματός της
Δάσος πού σηκώνεται καί τρέχει
ἐκεῖ πού ξενυχτᾶνε
σέ ὁλόσωμους καθρέφτες τά φιλιά →

Τά μάτια της διαπερνούσανε τή λίμνη
κι ἔβγαιναν ἀπ' τήν ἄλλη
Κάποιον ἐμάγγευες
ἄσπρη καί πράσινη κοπέλλα...

Βασίλισσα τοῦ τίποτα

Το μυστικό

*

Περπατοῦσα στήν ἄκρη ἑνός
δρόμου φανταστικοῦ
Στό χῶρο ἑνός ἀπίστευτου μυστικοῦ
Μακριά ἀνέβαινε
τό πολυμήχανο φῶς τῆς μέρας ἔφερνε
πίσω φωνές
πού δέ τό χρειάζονταν
Λόγια πού σφαζόντουσαν μεταξύ τους
Ἔφευγα ξανά στίς λάμψεις τοῦ ἀπίστευτου

Ὅσο περνοῦσε ἡ ὥρα,
τά λόγια μιά ἀκαθόριστη βοή
Σά νά 'χαν φύγει τά χρόνια πού
ἤτανε νά 'ρθοῦνε...
Στή σκυθρωπή ἀναλαμπή τῆς μέρας κουβέντες
ἔβαφαν τοίχους καί πεζοδρόμια

Γύρισα πίσω
Στό πάτωμα ἡ ἀστραπή
ἑνός ἄδειου γράμματος
Τό δωμάτιο ἀντηχοῦσε ἀπό τό χτυποκάρδι
τοῦ μυστικοῦ
Πάνω μου στάζανε τά δάκρυά του
γι' αὐτό τό «ποτέ μέσ' στήν πραγματικότητα»

*

Βιολί βιολάκι τοῦ ὀνείρου,
γιά τό τίποτα δέ μ' ἀφήνουνε
Φωνάζουνε ἀπό δίπλα μέσ' στά μπαμπάκια τοῦ φόβου
Στοῦ φόνου τά μπαμπάκια

Περπατοῦσα στήν ἄκρη ἑνός μυστικοῦ
Περιμένοντάς σε ἐρχόσουνα

Στρόφιγγες πάγου ἀνοιγόκλειναν λόγια
Ὁ πλοῦτος τοῦ κλάματος ριγμένος
στά χώματα τῶν ἡμερῶν
Γιά τό τίποτα καρφωμένος ὁ ρυθμός τῆς ζωῆς
σέ χειρονομίες πού δέ λέγονται
Περπατοῦσα στήν ἄκρη ἑνός
δρόμου φανταστικοῦ
Στό χῶρο ἑνός ἀνείπωτου μυστικοῦ

*

Αὐτό τό φῶς πού ἀναζητάει τό φῶς του
Τό σκοτάδι
πού δέν τοῦ φτάνει τό σκοτάδι του
Τό κλάμα αὐτό πού κλαίει
γι' ἄλλο κλάμα
καί στόν καθρέφτη τό σῶμα
πού ζηλεύει τό εἴδωλό του

Τί ἔλειπε ἀπό τό πρωινό κι ἔφυγα
σάν κυνηγημένη;
Ἐκεῖνος οὔτε πού σάλεψε ἀπό τά σκαλοπάτια
Τά συγκρατοῦσε λές
μή γκρεμιστοῦν ὅλα μαζί

Φωνές φωτιές μέ ἀγκαλιάζανε ἀπ' τούς ὤμους

Το σκοτάδι

*

Ἔπειτα ἦρθε τό σκοτάδι
Ἀπότομα ἔπεσε
ἕνα ἀπόλυτα ἀνυπεράσπιστο σκοτάδι
πού ξέρει νά στολίζεται μοναχό του
καθώς μέσα στό βουλιαγμένο στῆθος του
ὅλες οἱ χορδές τοῦ φεγγαριοῦ ἔχουνε σπάσει

Ἦρθε τό ἀβάφτιστο σκοτάδι
πού δέ μπορεῖ να ξεμπλέξει
τά δάχτυλά του καί
κανείς πιά δέ θέλει νά παίξει μαζί του
Γιατί αὐτό πού οἱ ἄλλοι ξέρουνε νά βλέπουν
εἶναι τό ἀπόλυτο μαῦρο

Ἦρθε αὐτό τό ἄγνωστο σκοτάδι
πού κανείς δέ τό διασχίζει σάν φῶς
Ὅλοι περνᾶνε ἀπό παρακαμπτήριες
Περνᾶνε ἀπό σκοτάδια φωτισμένα

*

Τῆς θλίψης τό ἀρμένισμα δέν ἔχει τέλος
Τέλος δέν ἔχει ἡ βοή τῆς μνήμης
Τό αἷμα χτυπᾶ παράφορα ξεριζώνει
τίς λέξεις νά μιλήσουν
Τό φεγγάρι στάσιμο νερό
Σά νά ἐπιστρέφουνε ἀπό γιορτή
χιλιάδες φῶτα
σάν γέλια μακρινά ἡ ζωή
Σάν γέλια τοῦ ποτέ ξανά

Στήν ἄκρη τοῦ δρόμου περπατάει
τό σκοτάδι μου
Μουσική

πού τήν πυροβολήσανε στά πόδια

Κοιμήθηκα η αχάριστη

*

Μπορεῖ καί νά συμβαίνουνε
αὐτά τά φοβερά πράγματα τ᾽ ἀνήκουστα
γεγονότα τῆς ἄφατης λύπης
τῆς μυστικῆς χαρᾶς
πίσω ἀπ᾽ τήν πλάτη τοῦ πιό ἀθώου
Γυρίζει καί σέ κοιτάζει
σά νά λιώνει στά ξένα

Ἀπ᾽ τ᾽ ἄγρια μεσάνυχτα
στό ρέμα τῆς ἀγάπης
Ἀπ᾽ τά βαθιά χαράματα σά νεράκι μόλις
ἀνάμεσα στίς πέτρες
Φυσάει ἀέρας φιλί μου
Παλιό σκοτάδι σῶμα μου...

Δέ θά τό γράψω αὐτό τό ποίημα
δέ θά τό πῶ
Σιωπή βαριά νά πέσει ἀπάνω του
Κι ἡ μαύρη ἀγνότητα τῆς λύπης
νά τό ἀφανίσει τό ποίημα
πού θά ᾽γραφα τό ποίημα
πού δέ θά ᾽γραφα

*

Μαλλιά πού ξετυλίγατε πάνω σας
τό φῶς τοῦ καθρέφτη
Λόγια πού λησμονούσατε
τί θέλατε νά πεῖτε
Τό πρόσωπό του ἀέρας
τραβηγμένος στά σκοτεινά

Τό δωμάτιο ἦτανε τρίγωνο κατάφυτο γέλια
Ἦρθε κι ἀμέσως ἔφυγε
κι ἀμέσως ἔφυγε
μόλις μάζεψε τά γυαλιά

Μαλλιά πού ξετυλίγατε πάνω σας
τό φῶς τοῦ καθρέφτη
Ξυπόλυτα λόγια
ποῦ μ᾽ ἀφήσατε

*

Πηγαινοέρχομαι στήν ἄκρη τοῦ σώματος
Ἀπό τό κλάμα καί πάνω σωπαίνω

Γιατί δέν εἶναι τίποτα πιά τό γράμμα
πού ἔχει γραφτεῖ
τό δοσμένο φιλί
Βήματα στό χιόνι πού κανείς
δέ γυρίζει πίσω νά τά βρεῖ
Τίποτε πιά δέν εἶναι
τό γράμμα πού ἀνοίχτηκε
Ἡ ὀμορφιά πού παινεύτηκε

Τί λησμονημένο θυμᾶμαι;
Αὐτό πού λησμονήθηκε
κοιτάζεται μοναχό του...
Πάνω σέ ἀνίδεα χείλη ὀνειρεύεται
το φιλί πού δέ δόθηκε

*

Ἄν διατηρώντας
αὐτή τήν τρομερή ἀπόσταση τῶν λόγων
θά ᾽πρεπε νά ζήσω,
τότε δέ θά ᾽χε καμιά ἀξία τό φεγγαρόφωτο
Τό ἄπλετο φῶς πού ρίχνει στά μαυρισμένα σανίδια
φωτίζοντας τά σώματα καί
τίς πληγές τους

Περπατῶ τή φωνή μου
τή σεργιανάω στούς τοίχους,
σπίρτο πού ἀνάβει τραγούδια στό σκοτάδι
Μέ κυκλώνουν ἀόρατα φιλιά

*

Γυμνή καί τρέμω
Τό εἴδωλό μου περιμένω Εἶμαι δέν εἶμαι
αὐτή ἐκεῖ μέσ᾽ στόν καθρέφτη
Ἀπό τή πίσω μεριά ὑπάρχει ἕνας πόνος ὑπερφυσικός
πού σέ ὠθεῖ νά ζεῖς

᾽Εδῶ ἦταν πού τά πρόσωπα αἰφνίδια μέ ἀγκαλιάζαν
τόσο καί ἀσφυκτικά
Κι ἐγώ γυρνοῦσα γύρω ἀπ᾽ τό φυλακισμένο μου στόμα
προσπαθώντας νά μιλήσω στό ἀμίλητο
βλέμμα, στό ἀνέγγιχτο σῶμα
Μαζί μου γελούσανε τῆς φαντασίας φίλοι

Τό πάθος στά χέρια μου ἄστραφτε ἄλλα χέρια

Η ζήψη καίει τις σωστές βρες (1995)

Λάθρατες συναντήσεις

*

Ἀπό ποῦ κατέβαινε
ἡ ἀόρατη;
Καταιγίδες μυρίζαν τά μαλλιά της
τά μάτια της
σέρναν ποταμούς
Ἄνοιγε παράξενα φτερά στίς πράξεις
μεγάλες σκιές διάφανες πόρτες τά σώματα
στό πιό λαμπρό σημεῖο τῆς σιωπῆς

Ἀπό ποῦ κατέβαινε ἡ ἀόρατη πραγματικότητα
Ἡ μόνη ἀλήθεια

Ἄκουσα τίς φωνές πού ἤθελα
Ἔλαμπε σέ μιά γωνιά τοῦ ὕπνου τό ἀθέλητο
Ἐχασομέραγα... Ἐχασομέραγα... Ἔδωσα
τό φιλί πού δέν ἔδωσα

*

Κρατώντας ἕνα τριαντάφυλλο γιά κανέναν

Ὦ διαρκῶς ἀόρατες συναντήσεις σιωπές
πού μαζεύατε λόγια καί τά καίγατε

Ἄνοιγε ἡ πόρτα
κι ἔκλεινε γιά μένα πού
δέν ἤμουν ἐκεῖ Ἤμουν μαζί σου πού
δέν ἤσουν πουθενά

*

Σέ ξεχνάω γιά νά σέ θυμᾶμαι
κάθε μέρα πιό βαθιά
Μνήμη μιᾶς ἄλλοτε
ἀνάμνησης Μιᾶς
ἀξέχαστης λησμονιᾶς

Θεὰν λέξεις (1998)

Ἀγάπη... Κῆπος
δέν ἤξερες νά μοῦ πεῖς
τί συλλαβίζει
δέ ξαναρώτησα μήπως

Ὅσπου οἱ λέξεις πεθάναν μές στό ἐρώτημα
βράδιαζε

Το άδηλο

Ἐκεῖνο τό ἄλλο
τό ἄλαλο
ὡσάν λέξη
τό ἄδηλο
Πίσω ἀπό τή σκιά πού ἔκλεινε
ἄνοιγε παλιά συρτάρια
Μοναχικά βήματα στό διάδρομο
τραγούδια
Ἀλέριο... Ἀλέριο

Σμήνη πουλιῶν
γύρω ἀπό λέξεις πού
χάθηκαν ἀπό τό νόημά τους
Ἀλίσμονε
Ἀλισμόνη

Αντίο ήτανε

Ἔρημες λέξεις
φαντάσματα ἀλήθειας
ἤ ἐσύ μέ ἀποχαιρετᾶς

Θυμᾶμαι λέξεις ἀγριολούλουδα
λέξεις ποτάμια
θυμᾶμαι λέξεις πού κατέβαιναν
μαζί μέ τό πλῆθος
στήν ἀποβάθρα

Σέ πρόλαβα –
κρατοῦσες ἀκόμη ἐκεῖνο τόν πλάγιο
χαιρετισμό στό βλέμμα

Ὠμά χρώματα σπρῶχναν τή μέρα στό λιμάνι
τήν ἀκουμποῦσαν πάνω στό
κλάμα ἤτανε...
ἀντίο ἤτανε... Ἐκεῖνο τό
ἀνίμενε
ἀνίμενε

Το σώμα δίχως αντιμείδι (2000)

Το αίμα που μέ ζάλιζε

Μπερδεμένα πουλιά και σκοτάδια
στόν ὕπνο μου δίχως ὄνειρα
χαμηλώνω
Ξεχνιέμαι ξεχνιέμαι
στό φωνῆεν σου σῶμα

ψηλό ὑπερῶο
τό αἷμα πού μέ ζάλιζε
παραμιλώντας τόν πυρετό του
βουλιάζοντας τό νησί στούς σφυγμούς του

Πανύψηλα χόρτα καί ἀρωματικά
τά φύκια τοῦ ἔρωτα οἱ ἀμμουδιές
τοῦ σώματος πού ἔλαμπαν σκοτάδι

καταργοῦσαν τά σύνορα τοῦ ὀνείρου
πού ἀκόμη
δέν σέ εἶχα ἀγγίξει πού μόλις
ἐκείνη τή στιγμή
σέ ἄγγιζα

Καί τό πλῆθος τῶν ἐρωτημάτων
πού κατέρρεε
καί ἀνοίγανε σφυρίζοντας οἱ πόρτες
ὅλων τῶν μυστικῶν
καί ὅλων τῶν φόβων
πού ἤσουν ἐσύ τό μυστήριο καί
Δέν ἤσουν ἐσύ

Λέγομαι στό απλανές βλέμμα

Λέγομαι στό ἀπλανές βλέμμα
αἰώνια μαῦρο
καί γαλανό τοῦ ὀνείρου
Καί δέν ξεχνῶ δέν μπορῶ νά ξεχάσω
γι' αὐτό ξεχνῶ
καί κομματιάζομαι ἀπ' τ' ὄνειρο
ἔτσι περιπαθές καί ἀχαρακτήριστο
ἔτσι φονικό καί δαιμονόπληκτο

καί μέ ὅλο τό βάρος τῆς λύπης μου
γι' αὐτό πού νόμιζα πώς ἤτανε
καί δέν ἦταν
Ἐνῶ πράγματι ἤτανε αὐτή ἡ συναρπαστική
ἀπάρνηση τοῦ αἰνίγματος
πού ὑπῆρξες γιά μένα
περιμένοντάς με
στίς πιό ἀπόμακρες γωνιές τῆς φαντασίας

Λικνίζω τό ἀόρατο κατάκοπο
ἀπό δύναμη καί ὑπεροψία
μ' αὐτή τήν ἀκατανόητη κακία του,
τήν πότε ἀθῶα πότε πανούργα του εἰρωνικότητα
καί δέν παύω νά τό σκέφτομαι
καί νά τό ἀποφεύγω

Πλέοντας προς το άγνωστο

Ἐπειδή
δέν ξέρω ἄν θά σέ ξαναδῶ
οὔτε στόν ἀπάνω οὔτε στόν κάτω κόσμο

ὥστε στρίβοντας ἐσύ
ἐκεῖνο τό μύθο τοῦ δρόμου
νά πιστέψεις πώς μέ εἶδες
ἐνῶ ἐγώ ἁπλούστατα δέν ὑπάρχω

ἐπειδή ὑπάρχω σέ δικούς μου βυθούς
παρανοήσων
καί προσηλώσεων
πλέοντας πρός τό ἄγνωστο μέσ' στό πάθος
καί μη γυρεύοντας τήν ἔξοδο
ἀλλά πλέκοντας ἐπάνω μου
τούς μύθους τῶν λόγων
ὅλο καί πιό πολύ ὀνομάζομαι
ἀγνοούμενη

Ὅ,τι παρασιωπεῖται

Ὅ,τι παρασιωπεῖται
εἶναι ὅ,τι παρασιωπιεῖται
κάτω ἀπ' τό μυστικό
τοῦ μυστικοῦ

ὅ,τι ὀνομάζεται
εἶναι ὅ,τι παρασιωπεῖται

εἶναι τό ἄλεκτο
πού δέν προδίνεται

Γιατί δέν μιλιοῦνται οἱ δρόμοι τοῦ ἔρωτα,
περπατιοῦνται
ἀπό παμπάλαια μυστικά
καί δροσερά κλάματα

Τῶν κυμάτων οἱ ἀφορισμοί
τά μηνύματα
τῶν κυμάτων οἱ μέδουσες

Ἀσάλευτη σκοτεινιάζω

Τό κρύο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ
ἀκροπατώντας ἀφουγκράζεται
τό ἄπαιχτο,
τό ἐσωστρεφές παρελθόν τῆς νεότητας

Ἡ αὐριανή βροχή θά τά σβήσει ὅλα
τά λόγια πού ἐρήμωσαν τό στῆθος
πού ἐξαφάνισαν τό θαῦμα
Ἐκεῖνο τό φωτεινό κράτημα τῆς ψυχῆς

Τό ἀνέγγιχτο σε ὀδύνη (2002)

*

Τό κορίτσι
γελοῦσε σάν βασίλισσα
μπερδεμένη σ' ἕνα πανδαιμόνιο
ὁρατῶν καί ἀοράτων –

μέ ἀποκαλύπτει
μέ συσκοτίζει τό ἀόρατο
πότε μέ τό παλτό κουμπωμένο
πότε μέ τήν ἐσάρπα ξεσκισμένη
ἀπαγγέλλοντας μέ φοβερή ταχύτητα
τό παραλήρημα τῆς ζωῆς
Τά γεγονότα ὁρατῶν καί ἀοράτων,
τίς ἀναστάσεις καί
τούς αἰφνίδιους θανάτους

Τό ἀδιανόητο τέλος τοῦ ἐρωτα τήν
ἀδιανόητη ἀρχή

δίνοντας ἀόριστες ἀπαντήσεις
ἀλλότριες σημασίες
στήν ἀμίλητη ἱστορία τοῦ ἔρωτα

Στό κρύο φῶς τῶν ἐρωτημάτων
ἀσάλευτη σκοτεινιάζω

καί ἀδιαπέραστη μένω
πίσω ἀπ' τό τζάμι ἀναστενάζοντας
καί ἀνυποχώρητη φεύγω

πρός τό ἀστείρευτο τοῦ ἀνείπωτου
πού πνίγει καί πνίγεται

*

Κάθε ἀπάντηση εἶναι ἕνα ψέμα

μήπως ἐκεῖ βρῶ τήν ἀλήθεια

Αὐτά πού συννεφιάζουν τό πορτραῖτο
ἀβέβαιο φῶς οἱ ὦμοι
ρημαγμένοι κι ἡ γυναίκα
παρατημένη στή μέση τοῦ σώματος
νά ξέρει νά μή
ξέρει τό μυστικό της

μαντεύοντας μόνο τήν ἀπάντηση
καί διασχίζοντας τόν πίνακα
μ' ἕνα τόξο φῶς πού καταστρέφει
τό ὑπόλοιπο τῆς μορφῆς της
κι αὐτό πού μένει
σάν κάποιο ἄλλο μυστικό
τόν διατρέχει

Μήπως ἐκεῖ βρῶ τήν ἀλήθεια

Ἀδιόρθωτα ἔμειναν στή μέση
τά μεσάνυχτα ποιήματα
Ἐκεῖ πού λείπω

*

Σβησίματα
κι ἀρχινίσματα σβησίματα
Ξανάρχιζα πάλι
πήγαινα πίσω
στή μακρινή τόλμη
τῶν μόλις ἀρχινισμένων βημάτων

Λέξη,
κατάλευκε λαιμέ
μιᾶς τρομερῆς αἰωνιότητας
διατρέχοντας λέξεις
πού φέρνουν τόν κατευνασμό
Πιάνο πού παίζεις
σέ βαθύ μούχρωμα νερῶν

Ἀλλά δε μιλᾶνε τ' ἀμίλητα δέ μιλᾶνε
τά πέρατα
ταξιδεύουν τόν ἔρωτα ὅταν
τό χάος ἐξανθρωπίζεται ὅταν ἐσύ
ὅταν βυθίζεσαι μέσα του ριγώντας
μέ διασχίζεις καί έντελῶς
μέσ' στή μοναξιά

Σβησίματα κι ἀρχινίσματα

σέ γαλανούς βυθούς τό ἔναστρο
τῶν ἐρωτημάτων ἡ νεότητα
Μήπως ἐκεῖ βρῶ τήν ἀλήθεια

*

Σέ ὀνομάζω θά πεῖ
σέ χάνω

σέ σωπαίνω λοιπόν
μέσ' στά χρόνια
ἀμνηστεύοντας
τά ἐγκλήματά μου

Σιωπή καί σέ σωπαίνω,
σέ μεγαλώνω μέσα μου
σά νά 'σουν θαῦμα

καί ψηλαφίζοντας τό ἀνείπωτο
σάν τό χέρι ἑνός παιδιοῦ
κάτω ἀπ' τήν ἄμμο

σιωπή καί σέ σωπαίνω

*

Αὐτό πού σκοτεινάζει
εἶναι ὁρατό
μόνο μέσ' στό σκοτάδι

Ζέφη Δαράκη, Ο απέναντι χρόνος, Νεφέλη 2006

*

'Αλλά ἔπρεπε νά προσαρμοστῶ νά προσανατολιστῶ
διότι ἐγώ ἤμουν ἀπροσανατόλιστη δέ θυμᾶμαι
ἀπροσανατόλιστη γύριζα
σ' ἕνα μυστικό αἴθριο χαρᾶς
ἐρωτευόμουνα κάτι ἀόριστο

Ὅσπου ἡ συντροφιά νεαρά παιδιά πετάξαμε
τίς ποδιές μας
τά βιβλία καί φιληθήκαμε
'Ανάβοντας τσιγάρο στό τσιγάρο μεγαλώσαμε
Σάπισαν οἱ ποδιές μας στά νερά τοῦ χρόνου

ἀνοίξαμε ἄλλες ἀγκαλιές χαθήκαμε
σέ πράξεις ἐνηλίκων

*

Περπατοῦσα στίς μύτες τῶν ποδιῶν μου γιά ν' ἀκούσω
τί ἤθελα ν' ἀκούσω;
Λυμένα τά μαλλιά μου γιά κανέναν καί ξανά ἡ ἐμμονή
μιᾶς ἀόρατης δράσης 'Η ἀόρατη δράση τῆς ἀκινησίας...
Στό δωμάτιο ὑπῆρχαν τά σημάδια ἑνός χοροῦ, χιονόνερα
ποδιῶν καί χνάρια στά πλακάκια
ἀνεμοδάχτυλα μόλις...

'Ενῶ ἐσύ ρεῦμα σκιᾶς καί κῦμα ρίγους –
ἕνα πέρασμα μόλις
ἀπ' τά στενά τοῦ σώματος

*

Ἡ μόνη ἀλήθεια παραμονεύει
Παίζω μαζί της ἀποχαιρετώντας ὅλα ὅσα δέ γνώρισα
Ὡς διά μαγείας παραμένουν ἄγνωστα ὥς τό τέλος
καί μόνο τό βουϊτό τ' οὐρανοῦ στούς καταρράχτες
καί τό νερό κάτω ἀπ' τά πόδια μου ἦταν οἰκεῖα

Βροχή ἀνάμεσα στίς λέξεις καί ὁμίχλη πέφτει
στά ὀνόματα
Οἱ φίλοι μου χτίστηκαν στούς τοίχους
Κουβεντιάζουμε μέσ' ἀπό κάτι σχισμές ἀνθισμένες
Γύρω ἀπό τό τραπέζι τά ποτήρια ὑπονοοῦν προπόσεις

Στόν ἀπέναντι καθρέφτη κάποιος μοῦ κάνει νοήματα
ἀπ' τό ἀκατανόητο βάθος
Ἀλλά εἶναι ἡ μόνη ἀλήθεια πού ἐπιστρέφει

*

Μή ξεχάσεις τή κόκκινη σάρπα
νά φέρεις ἐκείνη τή κόκκινη
σάρπα μή ξεχάσεις
νά φέρεις τή κόκκινη σάρπα
ἐκείνη τή κόκκινη σάρπα μή ξεχάσεις νά φέρεις
τή κόκκινη σάρπα γιατί πηγαίνοντας στά σκοτεινά
κρυώνω
κάποιον περιμένω καί
κρυώνω
κάποιος ἀκίνητος ἔρχεται

*

Νομίζοντας
πώς τό πλοῖο εἶχε ξεκινήσει ἔκανα ὄνειρα
γιά τήν ἀπέναντι ὄχθη,
γιά τό ἀντίπερα τῶν πουλιῶν

Σκεφτόμουν μέ πεῖσμα τό νησί πού ἔφυγε,
τή θάλασσα καταπακτή ἀνοιγμένη
ἐκεῖ πού ἀνέτελλε ἄλλοτε ἡ βουνοκορφή
Σάν κυπαρίσσι ὁ οὐρανός, ἀδύνατον νά θυμηθῶ
τί ἄστρα ὑπονοοῦσε
Πουλιά ξημέρωναν πουλιά βραδυάζαν
ἀκίνητος καί δέ μοῦ ἔγνεφε
Οἱ λέξεις ξεπουπουλιάζονταν πῆγα καί ρώτησα
τόν καπετάνιο
Μά πῶς, μοῦ λέει, ταξιδεύουμε

Ὁ χρόνος ἀκίνητος στό πηδάλιο, σᾶς μπερδεύει

*

Ἤθελα νά μάθω
τί κρύβεται πίσω ἀπ' τά λόγια μου, ξύπνησα μ' ἕναν
τριγμό
νά μέ παγώνει ἡ ζωή στούς ὤμους ἐνῶ ἐγώ περίμενα τί
περίμενα Πίσω μου ἀθέατη ἐγώ, ξέρω μοῦ λέει,
τά λόγια σου
τήν ἀλήθεια λένε, πίσω ἀπ' τήν ἀλήθεια τί κρύβεται
δέ ξέρω...

Εἶναι κανείς ἐδῶ;

Ποιός ἄλλος περίμενα νά εἶναι μέσα μου
ἐκτός ἀπό μένα
Ἤ ὁ ἀπέναντί μου,
ποιός ἄλλος νά εἶναι ἐκτός ἀπό μένα...
Γι' αὐτό ὑπάρχει καί τόση θλίψη

μήπως πίσω ἀπ' τό ἐρώτημα φωλιάζει
ἡ ἀνέλπιδη ἐλπίδα πώς κάποιος ἀκούει
Ἡ ἀγωνία μιᾶς ἐλπίδας
ὅτι ὅλα βρίσκονται ἐκεῖ –
πίσω ἀπ' τό ἐρώτημα
καί τήν ἐρημιά πού τό περιβάλλει

Ἤ τί ἄλλο περίμενα;
Ὑπάρχει ἕνας ἀπόλυτος τρόμος στήν ἐρώτηση
πού ἀνοιγοκλείνει σάν ξεχασμένη πόρτα
πάνω σέ μιάν ἀπόλυτη ἐρημιά

Ἔστω ὅτι ἐγώ προχωρώντας πιό μέσα στό σκοτάδι
καί θυμούμενη ὅτι αὐτό πού σκοτεινιάζει
εἶναι ὁρατό μόνο μέσ' στό σκοτάδι,
συναντῶ τήν ἀπάντηση...

μέσα στήν ποίηση ὅμως εἶναι σκοτεινά...
Ἐκεῖ σάν φτερά νυχτερίδων
ἀνοιγοκλείνουν μυστικά
πού δέν μαρτύρησα
πράξεις πού δέν τόλμησα
Χειραψίες πού μέ τό ἄγγιγμα θρυμματίστηκαν
Σώματα πού σκοτείνιασαν ἐρωτήματα
πρίν ξημερώσουν

*(Ἐπειδή ἄν ἀπαντηθοῦν,
θά 'χουμε χάσει μέσ' ἀπ' τά λόγια μας
τό φεγγάρι τοῦ μεσονυχτίου)*

Στή θάλασσα, Σε ονειρεύτηκα λιγότερο, Αλεξάνδρεια 2008

*

Στό βάθος τοῦ καθρέφτη ἡ Εὐρυδίκη
ποίημα αἰώνια κρυμμένο,
κάνει νοήματα στό ἀνείπωτο–

σ' αὐτό τό ἀλλότριο τοπίο
σοῦ φυλάω μία θλίψη θανάτου
ἐνῶ ἐμένα μέ ξεπλένουν βροχές
καί ἄσματα ἀνέμων...

Ἄν ἔσπαζα τόν καθρέφτη θά χανόταν πάραυτα
τό ρίγος ἐκεῖνο τό
φευγαλέο ἀνάμεσα σέ μένα
καί στό κάτι κρυμμένο

Καί ἀσάλευτη μένω

*

Μέσ' στόν καθρέφτη
ἡ ἔμμονη ἰδέα ἑνός ἔρωτα
τό κατακόκκινο ρόδο

στό μαῦρο ὀβάλ τοῦ χρόνου διπλωμένα
τά χέρια καί ἔτρεμαν ἐκεῖ
πού σέ γύρευαν οἱ δρόμοι καί
χάνονταν ἀπό τή μία εἰρωνική ἀντανάκλαση
στήν ἄλλη...

Κι ἀπό ἀνάγνωση σέ ἀπόγνωση κι ἀπό
ἀπόγνωση σέ ἀνάγνωση,
χαθήκαμε

*

Αὐτό πού μέ ὑπερασπίζεται
μέσ' στόν καθρέφτη
μέ βυθίζει στή νύχτα τῶν ὀνείρων
Κλείνω σιγά σιγά ἀπ' ἔξω
τά βήματά μου
Καί ἐν ὀνείρῳ οἱ ρίζες τῶν λέξεων
μέ ἀρθρώνουν ἐρήμην μου

Διότι πλέει ἡ μέρα πρός ἕνα
θαμπό ὁμοίωμα μέρας
Σέ πράξεις, φωτοτυπίες πράξεων

κι αὐτό πού σέ παρακαλῶ τώρα Ἐράσμιε,
εἶναι ν' ἀνοίξεις τήν ὀροφή τοῦ δωματίου
πρός τό οὐράνιο...

*

Ἐρημώνει ἡ ποίηση τό πρόσωπό μου
Ἄλλοτε ἐσήμαινε οὐρανό τό μπλέ τοῦ χρόνου
Τά λόγια ξεκλειδῶναν μουσικές

Καρφιτσωμένη στά φυλλαράκια τῶν δέντρων
ἀμίλητη στραφτάλιζε ἡ νεότητα
καί ἀπερίγραπτη
Ἄχ δέ μιλιέται αὐτό τό ποίημα
διακλαδώνεται
στά κλάματα πού τό γέννησαν–

ἐκείνη τή μέρα ἦταν σίγουρο
πώς θά χιόνιζε
καί θά τά σκέπαζε ὅλα
τά πατημένα μεγάλα τίποτα

Στή θέα ἑνός ἀθέατου

Ποιόν ρωτοῦσα ἐπίμονα
καί δέ γυρνοῦσε νά μέ δεῖ
ἤ μήπως κανένα δέ ρωτοῦσα
σκοτεινός ἀέρας τό σῶμα καί
ἀνοιγόκλεινε σά ξεχασμένη πόρτα
πάνω ἀπό ἐρειπωμένες ἀπαντήσεις

Γιατί αὐτή ἡ φτωχή ἀλήθεια τοῦ καθρέφτη
δέ μοῦ ἀρκεῖ αὐτό
πού σπαραχτικά μέ κοιτάζει
γιά ν' ἀνάψω τό κερί κι ἀπό τήν ἄλλη μεριά
νά ὁδηγηθῶ ἐπιτέλους
στή φοβερή στιγμή τοῦ εἰδώλου
ἑνός ἄλλου κόσμου
νά μάθω γιατί τό ποίημα συστρέφεται
γύρω ἀπ' τό ἴδιο τό νόημά του λόγια
πού διασχίζουν τό χαρτί
σάν ἀμήχανο ἄλμα
σ' ἕνα δάσος βαθιᾶς κατήφειας ἀπόηχοι
λέξεων πού πέσαν στούς γκρεμούς τους
ἀνείπωτο ποίημα
σέ ἀκολουθῶ
δέ συναντιόμαστε ποτέ...

Στό τέλος μένεις ἄναυδο στή θέα
ἑνός ἀθέατου
μοναδικοῦ ἀναγνώστη
Κι ἀπό ἀνάγνωση σέ ἀπόγνωση κι ἀπό
ἀπόγνωση σέ ἀνάγνωση,
χαθήκαμε

Ζέφη Δαράκη, Θεμέλιο, Ύψιλον 2012

*

Το μισοειπωμένο
νοσταλγούσε
Δεν ήξερε τι

Αφού η πόρτα
χτυπούσε στην Όνειρο με τον αέρα
άδειο και τ' αγριόχορτα
ορμώντας μέσ' στα χαλάσματα των λόγων
Και κανείς

Καμμένα βήματα
ως το βάθος του φόβου και
πάνω απ' το πηγάδι να σκύψει
κανείς

*

Να επαναλαμβάνεσαι ψυχή μου
να επαναλαμβάνεσαι

Μία είναι η ψυχή του ανθρώπου και
οι σημασίες του κόσμου λίγες

Διανύοντάς σε
άλλη μια φορά
γνωρίζοντάς σε
ίσως σε αποστηθίσω...

Νέα Οδησσός

Αυτοί που χάθηκαν στο βάθος του διαδρόμου
είχανε φύλλα και φτερά στα χέρια
ήξεραν
τις ρίζες των τραγουδιών
τους δρόμους των νερών και των δακρύων
μάντευαν
το τρυφερό κάλεσμα του θανάτου
το αθέατο γεμάτο τριαντάφυλλα
το γεμάτο μαύρα τριαντάφυλλα
ανυπάκουο σήμερα το παντοδύναμο
κάλεσμα του παρόντος ήξεραν
τις πλαγιές του γέλιου

Έβλεπαν
εκείνο το μακρινό καράβι
τα πανιά του να τρίζουν
στον βαρύ άνεμο του χρόνου

Μάντευαν
το τρυφερό κάλεσμα
στο βάθος του διαδρόμου
ανοιγμένες οι φλέβες των εξομολογήσεων
τα αίματα

μπροστά στα πανύψηλα βιτρό της ζωής
στους δαιμόνιους ιριδισμούς

Κάποτε άνοιξε το κύμα στα δύο
ξεφλούδισε τον αφρό του
χάθηκαν
στο δροσερό στέρνο των τραγουδιών τους

έρχονται καράβια

Βλαδιμήρ

Τα ποιήματα, μου λέει ο Βλαδιμήρ
που ακούγονται στα μπαρ και
πλάι στα κομπρεσέρ στα βιβλιοπωλεία
και στους πεζόδρομους

Και μέσ' στις μεγάλες αίθουσες
από τα βάθη των αιώνων μου λέει
Κι από τα βάθη των επαναστάσεων
τα κείμενα κι οι μουσικές και τα χρώματα
είναι μια βία πάνω σου η τέχνη – η έμφλογη επιλογή
Το διατρέχον ρίγος...

Εγώ τον είδα εκείνο τον άνθρωπο,
από το μέτωπό του έτρεχαν αίματα
Ποτάμι τα αίματα της Ιστορίας

Και πάντα έτσι γίνεται
κανείς δεν το καταλαβαίνει
πως εφιάλτης και τέχνη
πηγαίνουν μαζί

ως τον τελευταίο πυροβολισμό

...Πρόκειται να κάνουμε
ένα πρωινό περίπατο
πρόκειται να μιλήσουμε
για ανύπαρκτα γεγονότα
αόριστες πράξεις
Πρόκειται για πρόσωπα που φανταστήκαμε
για λόγια που δεν επώθηκαν ποτέ

Πρόκειται να υπεραισιοδοξούμε
την πιο ανυπεράσπιστη σωπή
να συναντήσουμε
τα μάτια που ξενύτεψαν τον ουρανό
να φιλήσουμε
με όσους μπόρεσαν να μας αγαπήσουν

Πρόκειται να επιμείνουμε
στο ακαθόριστο του προορισμού μας

...
Συνάντησέ με πάλι στ' όνειρό μου
στην προκυμαία που θα φεύγαμε δε φύγαμε
ποτέ αλλά καθίσαμε
σε κείνο το παγκάκι και
ταξιδέψαμε

...
Από την άλλη μεριά της μορφής σου λάμπει
έλαμπε πάντα
απόκρημνο φως μίλησέ μου
σα να ήταν πριν σε γνωρίσω ήμουν
μισή άμμος μισή χορτάρι

και πέραν της σιωπής σου και πέραν
όσων είχες προμαντέψει μίλησέ μου
για το αδιερεύνητο κλάμα της γραφής
που δε γράφεται
Του σώματος
που δε μιλιέται με το αντικλείδι
της γραφής που
δεν ανοίγει κι αυτή η αναδίπλωση
αυτή η αναδίπλωση της ψυχής
επάνω στα σημάδια της...

ανεξήγητα

Τι όνειρο ήταν αυτό
επαναλαμβανόμενο στο βάθος του χρόνου
Έπαιρνα λίγα υπάρχοντα μόλις
σε μια τσάντα ταξιδιωτική
κι έφευγα άλλαζα δρόμους πορείας
μη με αναγνωρίσουν άλλαζα
όνομα τα μαλλιά μου αλλιώς
τα φορέματα... Έτσι, ανεξήγητα

Άλλαζα τόπους διαμονής
σε μικρά πανδοχεία ανώνυμα
Περπατούσα όνειροπληκτη σε
άγνωστες λεωφόρους ομίχλης με
φανοστάτες μυθικής ομορφιάς...

Και ακριβώς εκεί με
στρίμωχνε τ' όνειρο σε
μιαν απέραντη λύπη

...
Η λύπη
δεν είναι πάντα μια άλλη πατρίδα
που ξενιτεύει την ψυχή
Είναι ίσως
κι ένα παλιό σκαρί ξαναβαμμένο
στον ουρανό του
Είναι το πιο απόμακρο χαμόγελο
ενός αφηρημένου ανθρώπου
αφηρημένου, από όσα
του έχουν συμβεί

μα τι να συνηθίσω να
συνηθίσω τι, μα
να συνηθίσω, τι

...
Επειδή το χέρι σου
έσφιγγε το τέλος της ζωής μες στο δικό μου
Επειδή όσα ζήσαμε παγώνουν σιγά σιγά
το χρόνο των ποιημάτων που δεν τα ενδιαφέρει
η αθανασία
αλλά το πώς θα διαπλεύσουμε αυτή τη σχισμή
του παγερού ρίγους που μας διασχίζει,
εσένα, ώς το επέκεινα του αποχαιρετισμού
που κλέβει απ' το σήμαντρο τη φωνή του
κι εμένα,
ώς το επέκεινα ενός μισοφαγωμένου κατόπτρου
που στο εξής θα αποκαλείται ζωή

Και το ότι δε θα ξαναπελπιστείς πια
μέσ' απ' τα μαύρα σεντόνια του λόγου
που σε τύλιγε σε ξετύλιγε αγάπη μου
ο εξ ύψους εφιάλτης,
ας είναι αυτό, ο παράδεισός σου

(6-8-2014)

I

Η απουσία και η
παρηγορία η
ενεργή νοσταλγία
διαπλέοντας το ποίημα
που χάθηκε
παράπεσε κάποτε
χαρτί τσαλακωμένο
στην άκρη του πεζοδρομίου
πωλήσεως εφημερίδων
λεπταίνοντας τα τοιχώματά του –

κάτι σαν ξεσκισμένο μεταξωτό φουλάρι,
το απόκρημνο άλγος

II

α΄

... ως απόκρημνο άλγος
περιπλέοντας λέξεις που
χάσαν το μνημονικό τους
αποκαλύπτοντας
το κρυμμένο σώμα – μένοντας
άναυδο σ' αυτά που ψιθυρίζει
εν κρυπτώ ακόμα...

β΄

Το ποίημα που κάηκε μέσα του
απολιθώνοντας τα
αποτυπώματά του,
ρεμβάζει τώρα
στο ακατοίκητο της γραφής
π ρ ο σ π ε ρ ν ώ ν τ α ς
τα βήματά του

III

Το ποίημα που χάθηκε
σε μια δική του νύχτα
ψάχνοντας τα ίχνη του,
τριγυρνάει μόνο του
εκτός «Απάντων»
φιλαναγνώστη,
μιας κατοικίδιας ποίησης

Ανατριχιάζοντας από ηδονή
μέσ' στο βροχόνερο,
διαπλέει το σκοτάδι του – *θέλεις*
να με πάρεις από πίσω;
Να σου πέσω απ' τα χέρια;
Να με χάσεις;

Εν τρόμω ανασαίνοντας
πάνω στο σώμα του
ανεκμυστήρευτα μυστικά,
τυφλώθηκε,
σε μια δική του νύχτα δίχως
τον ιδεώδη αναγνώστη

Άλλωστε όλη η τέχνη – ένας σπασμός
ένα χαμένο ποίημα είναι που
σαν εκκρεμές σημαίνει

– πού ήσουν;

– πού ήμουν...

– πού ήσουν;

– πού ήμουν...

το φεγγαρόφωτο

α΄

Αυτό το άλλοτε
που ακούγεται σαν ψέμα Το σκαρφάλωμα
κάτω στης μνήμης τα υπόγεια νερά
Που πονάει και δεν
το σωπαίνει κανένας τρόμος γιατί
το φεγγαρόφωτο γυρίζει πίσω στις
παλιές του λάμψεις
με άυλα φρένα

πάνω στο άλλοτε-τώρα, γλιστράει
στα τζάμια του δωματίου που
άνοιξε φτερά κι έφυγε Αλλά
το φεγγαρόφωτο είναι
η αιωνιότητά μας – το
απόκρυφο
βλέμμα...

β΄

Το απαστράπτον σκοτεινό που δεν
μας απευθύνει το σκοτάδι του
Αλλά υψώνεται σαν άγαλμα γύρω
απ' το ίδιο το νόημά του διασχίζει

παλιούς διαδρόμους απομακρύνσεων
από χειρονομίες και πράξεις που
δεν έγιναν ποτέ χωρίς αυτό
να σημαίνει πως
δεν έγιναν

ονειροπλόοι

σε συναντώ σε παράνομα στέκια ονείρων

α΄

Το σκοτάδι παραβιάζει
ανοιγμένες πόρτες παραμορφώνεται
από λεπτό σε λεπτό
σε κάτι που πεθαίνει επάνω του αιμόφυρτο

άλλοτε αλλάζει σε
σκοτάδι μωρό
Γυμνάζεται στο κλάμα
μπήγει στην άμμο το φεγγάρι
σαν την πιο κοντινή ουτοπία

β΄

Θυμάμαι έλεγε... εγώ μες στο σκοτάδι περπατώ
μ' εκείνους τους ονειροπλόους που
χάσανε την επανάσταση και τα υπάρχοντά τους
Με τα μαλλιά τους ξέπλεκα στους ουρανούς –
mon comandante
μες στα μεσάνυχτα των τραγουδιών τους
Πότε μ' ένα μολύβι στο παλτό μισολιωμένο πότε
με μια ξεκούρντιστη κιθάρα

αγέρας να παίρνει

αγέρας να φέρνει τις χορδές της
κι ο ουρανός της
νόμισμα χαμένο

Ζέφη Δαράκη,
Συναντήσεις στο άβαρο,
Ύψιλον 2020

...
Γι' αυτό, ανάμεσα στο έγινε ή
δεν έγινε
εκείνη η συνάντηση
ανάμεσα στο
ειπώθηκαν ή δεν
ειπώθηκαν εκείνα τα λόγια,
έχασκε αυτό που την καθήλωνε
στα όρια του ειδώλου της
μες στον καθρέφτη έλιωνε το
κερί στα δάχτυλά της –

ο κόσμος θα ομόρφαινε αν
δύο και δύο,
κάναν τίποτα

...
Το ποίημα έχει
Το δικό του παράφορο παρόν

Ύστερα
κλείνει τα ουράνια πίσω του
και χάνεται
σαν φτερούγα νεκρού

επίγειος

Το ξέρω δεν καταδέχεσαι τον ουρανό
Άγγελε με τη μια φτερούγα
αμνήμων στην αιωνιότητα σου επαναλαμβάνει
κάτι που δεν καταλαβαίνεις –
περιπολίες σε επιτηρούνε... Δάση που αυτοπυρπολούνται
Απαρηγόρητοι οδοιπόροι με τα κουρέλια των ονείρων τους
δεμένα στα πόδια
Σε χτίζουνε παιδιά αποπλανημένα
στα γήπεδα υψώνουν γκράφιτι σκισμένων ουρανών
απ' τα πουκάμισά τους
Ορφανεμένοι στίχοι του Βερλαίν αρπάζονται
από τοίχο σε τοίχο μαχαιρωμένοι
Άγγελε του Μαντορόρ, εσύ το θέλησες
το ένα σου φτερό να 'ναι χαμένο

.....

Συλλαβίζω τον Άγγελο
περπατάει στις μύτες των ποδιών του
δεν έχει καμιά γνώση δε γνωρίζει
για τον Απάνω Κόσμο και τον Άδη
Αισθάνεται την Ομορφιά
σαν μια ευρυχωρία χαρμολύπης
και πως αυτό που χάνεται είναι

αυτό που βρίσκεται πότε στον έρωτα πότε
στα κύματα πότε
στις εξεγέρσεις

Ζέφη Δαράκη, Λόρατη Μαρία,
Άγιον 2022

η λύπη συγκατανεύοντας

...Τι είναι η μια μέρα πάνω στην άλλη Η λύπη συγκατανεύοντας
ξεφλουδίζει τις ώρες έρχεται
και παρέρχεται το χιόνι των ημερών
Κι εκείνη καθισμένη στα σκαλοπάτια περίμενε κάτι
παραμονεύοντας τοπία μνήμης
με τα μαλλιά της να μακραίνουν ως τον κήπο
τα μαύρα τους άνθη

Κάποιοι ψιθύριζαν – πρόκειται ν' ακουστούν,
τα τραγούδια που μας ένωσαν... Χτυπούσε
η καμπάνα ώρα μεσάνυχτα μες στα νερά το Los Libertadores

Από τότε μας παίρναν κρυψώνες και φεύγαμε Από τότε
χαράζαμε συνάντηση και χωρισμό
Γιατί ποιος μας θυμήθηκε Ποιος μας λησμόνησε ποτέ

πίσω μου, αθέατη εγώ

I

— ...θα υπάγω εις τους κήπους...
— ...δεν περ
νας αό
ρατη Μαρία δεν
περνάς

— ...θα σου κόψω δυο βιολέτες...
— δεν περ
νας δε γιατί ποτέ
δε θ' αλλάξει αυτό το άρρεν υπερώο του κόσμου
που όσο κι αν το νεραϊδεύεις
όσο κι αν λεπτουργείς
υπόγειους λειμώνες περνάς μονάχα
από την πίσω πύλη της Ιστορίας από την
πίσω αυλή μιας μυστικής
επανάστασης που αρχίζει και
τελειώνει επάνω σου –
δεν περνάς

[...]

...
Τι είναι αυτά
τα χνάρια των βημάτων που προπορεύονται
τίνος είναι
Ή τίνος ήταν
που ποτέ δεν υπήρξε
και χάθηκε πίσω απ' τ' αχνάρια
ενός αόρατου βηματισμού

Πώς διακόπτεται απότομα μια συνάντηση
πώς διακόπτεται απότομα μια εκπνοή
όπως διακόπτεται απότομα η ονειροπόληση όταν
το κέντρο του ονείρου έχει χαθεί

Γιατί έφευγε έτρεχε η μέρα πάνω από σκεπασμένα ποτάμια
κι όλο σκοτείνιαζαν οι ωροδείχτες
στα παλιά περάσματα του τρόμου και της Ιστορίας εισχωρούσαν
φρενικά πουλιά και αλλόκοσμοι κελαηδισμοί με αλλότριες
σημασίες

τώρα μπορούσε

στην Έλλη Φιλοκύπρου

Τώρα μπορούσε επιτέλους να μιλήσει για το ποίημα
τώρα που είχαν διανύσει μαζί τα πιο κρυφά περάσματα της λύπης
με τον Άγγελο να βρίσκει παραχωμένο
σαν κουρελόπανο της μοίρας
εκείνο το πολύτιμο φλουρί τής ουτοπίας γιατί
το ποίημα ήταν το ερώτημα
του ερωτήματος

Ζέφη Δαρδάνη, Accordion,
Ύφηγον 2024

το συμβάν

α'

Ήταν στην άκρη του πεζοδρομίου
η μαραμένη ανθοδέσμη και κατάχαμα,
δίπλα στη νέα γυναίκα
με την τσάντα μισάνοιχτη, το τελευταίο γράμμα
σκοτεινιασμένο απ' το αίμα κι ο ήλιος ν' ακραγγίζει
την όμορφη βαθιά πληγή
στο πλάι του σώματος – εκεί που έπλεε η φούστα
και τα πόδια κρουστά άνοιγαν δρόμους
όταν έφθασε το ασθενοφόρο και άγνωστοι
τρέχαν πίσω του για κανένα σκοπό
Την ήξερε κανείς;, ρωτούσε ο τραυματιοφορέας
ακουμπώντας επάνω της
μαλακά τα φτερά του

β'

Στο βάθος του τοπίου οι μελανοχίτωνες παρακολουθώντας
τις ερπύστριες σαν μελλοντικές ερωμένες και
μεθυσμένοι από το αίμα και το αναισθητικό
Επάνω στην πληγή του σκοτωμένου
κυλούσε ουρανός

έπειτα τον ετύλιξε ένα φως
σαν φίλημα μακρινού πεπρωμένου

.....

Γι' αυτό τις πιο πολλές φορές
με οδηγεί το τυφλό προσφυγάκι πλάι στις πυρκαγιές
και πίσω απ' το στρατόπεδο και πίσω απ' τις οροσειρές
των ελεύθερων πολιορκημένων

με κοιτούσε

Με μια παράφορη λύπη αναρωτιέμαι
πού πήγε εκείνο
το όνειρο που στεκόταν όρθιο στην πόρτα και με κοιτούσε
Χάθηκε όπως μέσ' απ' τα δάχτυλά μου
γλίστρησε το απόγευμα – έτρεχα πίσω του
κι εκείνο έδυε βαθιά μέσα μου

V

Δεν ψιθυρίζεται ο Άγγελος
σωπαίνει και κοιτάζεται κάτω στα νερά
στον πιο κρυφό βυθό τους
μ' εκείνο το ανυπόφορα σοβαρό βλέμμα
ανοίγει δυο ξένα φτερά ψάχνει κάτι αόριστο
μήπως αποσπάσει ένα χαμόγελο σαν να 'τανε δικό του

.....

μην εναγκαλιστείτε ποτέ έναν Άγγελο
θα μείνει καρφωμένος στο σώμα σας
σαν πεταλούδα

αυτό που γράφεις

Η χλόη του ανείπωτου ως μέσα στο στήθος
και το άλεκτο αποτυπωμένο
στη θύρα ενός ανάπτηρου λόγου γιατί
η ποίηση υπάρχει για να μην την καταλαβαίνουμε

. . . . . .

Κι αυτό που γράφεις τώρα, αυτό που γράφεις, ποτέ δε θα ειπωθεί
αυτό
που πραγματικά ήθελες να πεις ώστε οι εικόνες μόνο να στέκουν
κατάπληκτα
αγάλματα εγκαταλειμμένα

Ξαφνικά στρώνεσαι και πας στο Ταχυδρομείο και στέλνεις ένα μεγάλο γράμμα ασυνάρτητο, όχι δήθεν από κάποιον άλλον, παρά ένα γράμμα από σένα για εσένα Ένα ποίημα διορθωμένο από πάνω σχεδόν μισοσβησμένο και ξαναγραμμένο όπου όλα τα μη λεχθέντα πρέπει να ειπωθούν αμέσως τώρα

XI

δεν είναι ποιήματα

Αυτά τα παιδιά
που κοιμούνται καθώς πεθαίνουν
στα ρείθρα των πεζοδρομίων
είναι εικονίσματα
Είναι σπασμένα φρένα
Είναι φιλήματα στα χείλη ανάμεσα σε λάσπες
και σωρούς εντάφιων λουλουδιών
Είναι προσκυνήματα άυπνων νεκρών
δεν είναι ποιήματα

XII

Κι όμως κάθε στιγμή κάτι εξεγείρεται
Κάτι που θα μπορούσε να εξαφανίσει
το καυστικό υγρό των αιώνων αυτό που σκοτώνει
και το επίγειο και το ουράνιο

. . . . . .

Κάπου μακριά
θ' αρχίσει κάποτε μια επανάσταση
που δε θα μάθουμε τι απέγινε το αιμόφυρτο ρόδο
της άλλης μέρας ενώ στο βάθος του ορίζοντα ο αμίλητος Άγγελος
θα παρατηρεί εκείνον τον αιώνια καθισμένο κάτω απ' τη βροχή
να παίζει σκάκι με τον εαυτό του

XXV

... Οι Άγγελοι είναι επιφωνήματα
ενός στιγμιαίου θαύματος
δεν ξέρουν τίποτα για το ουράνιο σέλας
είναι ψελλίσματα ονείρων –
θ' ανθίσει κάποτε μια βροχή, παραμιλούνε,
σαν αδέξιο σοφό κοριτσάκι
και θα τα μαρτυρήσει όλα για εκείνες τις γυναίκες
που πέρασαν βαριά στολισμένες
με το παρελθόν και το μέλλον τους

Ράβουν επάνω τους
πολύτιμες εξομολογήσεις και αποχωρισμούς
συσκοτίζουν τον έρωτα γύρω από πράξεις
πονηρίας και αθωότητας
κοιτάζοντας τους περαστικούς
να γίνονται άξαφνα πραγματικοί

XXVI

η ρωγμή

Βρέχει στο ποίημα
φαντάσματα ποιήματα βαθαίνουν τα νερά του χρόνου
Ανάμεσα ουρανού και γης ένα παιδί
κόβει τις φλέβες των λέξεων κρύβει
τις πλέξεις των στίχων στη μέση του δρόμου
ξυπόλυτα λόγια συναντούν τη σελήνη
μ' ανοιγμένο φτερό –
σαν αλλοπρόσαλλο σημάδι αρπάζεται απ' τον ουρανό

Βρέχει στο ποίημα,
στα τυφλωμένα δάχτυλα της γραφής η ρωγμή...
Στην αντανάκλαση της αντανάκλασής σου βρέχει
αυτό που ποτέ δε θα ειπωθεί Ω ποίημα, πρίγκιπά μου,
συγχώρεσέ με

Πρέβεζα

Θάνατος είναι οι κάργιες που χτυπιούνται
στους μαύρους τοίχους και στα κεραμίδια,
θάνατος οι γυναίκες που αγαπιούνται
καθώς να καθαρίζανε κρεμμύδια.

Θάνατος οι λεροί κι ασήμαντοι δρόμοι,
με τα λαμπρά μεγάλα ονόματά τους,
ο ελαιώνας γύρω η θάλασσα κι ακόμη
ο ήλιος θάνατος μες στους θανάτους.

Θάνατος ο αστυνόμος που διπλώνει
για να ζυγίσει μια «ελλιπή» μερίδα,
θάνατος τα ζουμπούλια στο μπαλκόνι
κι ο δάσκαλος με την εφημερίδα.

Βάσις, Φρουρά, Εξηκονταρχία Πρεβέζης.
Την Κυριακή θ' ακούσουμε την μπάντα.
Επήρα ένα βιβλιάριο τραπέζης,
πρώτη κατάθεσης δραχμαί τριάντα.

Περπατώντας αργά στην προκυμαία,
«υπάρχω;» λες, κι ύστερα: «δεν υπάρχεις!»
Φτάνει το πλοίο. Υψωμένη σημαία.
Ίσως έρχεται ο κύριος Νομάρχης.

Αν τουλάχιστον, μέσα στούς ανθρώπους
αυτούς, ένας επέθαινε από αηδία...
Σιωπηλοί, θλιμμένοι, με σεμνούς τρόπους,
θα διασκεδάζαμε όλοι στην κηδεία.

Κ. Γ. Καρυωτάκης (1928)

ΘΑΝΑΤΟΣ

Όντως λαμπρά, μεγάλα ονόματα
Λυκούργου και Σωκράτους
Αναξαγόρα, Ικτίνου, πιο πέρα η Σοφοκλέους, δεν τελειώνουν
λεροί, πλην πολυσύχναστοι
κι οι τοίχοι μαυρισμένοι αν τους κοιτάξεις
οι τοίχοι μαυρισμένοι από καπνούς
αδιάκοπων αυτοκινήτων, τ' άλλα
πέφτουνε κάπως μακριά, δε φαίνονται από δω
ποιος Ελαιώνας και ποια θάλασσα, μα ωστόσο
νιώθεις αχνά την παρουσία τους κι ο ήλιος
περνάει, κανείς μας δεν τον βλέπει, στάζουν
τα κλιματιστικά στα μισοπεζοδρόμια, όλοι
χαιγόμαστε μεγάλα καλοκαίρια, οι κάργες
έχουνε μεταμορφωθεί σε περιστέρια

κοπάδια τα βαριά τα περιστέρια στη γυμνή πλατεία
πλήθουσα η αγορά, πλούσιες όλες οι μερίδες, πάνοπλοι
οι αστυνόμοι, πρεζόνια, τσιγαρούδες, μετανάστες
πάγκοι, περίπτερα μ' εφημερίδες, βιαστικοί αναγνώστες
αγνώστου επαγγέλματος, κι όσο για κείνα τα κρεμμύδια
πάει καιρός που απάλυναν, σχεδόν δεν καίνε
φρουρές και μπάντες ξεχασμένα, οι τράπεζες πυκνώνουν
δεν έχει εδώ μπαλκόνια και ζουμπούλια, μόνο απλώνεται
ένα μεγάλο δάσος διασπασμένο, είναι φυτά εσωτερικού
χώρου και χρόνου, όλο θεριεύουν

να μη σου τα πολυλογώ, πες μου αν μπορείς
πες μου εσύ που ξέρεις απ' αυτά, τώρα τι κάνουμε
μ' αυτήν εδώ την Πρέβεζα στο κέντρο της Αθήνας;

Σωτήρης Σαράντης
από τη συλλογή
Η τελετή (2002 - 2004)

Τα τείχη

Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώ
μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έκτισαν τείχη.

Και κάθομαι και απελπίζομαι τώρα εδώ.
Άλλο δεν σκέπτομαι: τον νουν μου τρώγει αυτή η τύχη·

διότι πράγματα πολλά έξω να κάμω είχον.
Α όταν έκτιζαν τα τείχη πώς να μην προσέξω.

Αλλά δεν άκουσα ποτέ κρότον κτιστών ή ήχον.
Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμον έξω.

Κ. Π. Καβάφης (1896-97)

Τα Τείχη (Παρωδία)

Χωρίς περίσκεψιν, χωρίς λύπην, χωρίς αιδώ
μεγάλα κ' υψηλά τριγύρω μου έχτισαν τείχη.
Μες στην Αλεξάνδρεια, που μονάχος μου βιώ,
οχυρώθηκα, για να μην έχω κακήν τύχη.

Κι όλα τα κλείδωσα. Τες σκέψεις μου, τα ποιήματα,
μην έρθει ο όχλος και μου κλέψει την ουσία.
Δεν άκουσα ποτέ κτιστών τους ήχους, τα βήματα,
εγώ ο ίδιος αποζήτησα την απουσία.

Ανεπαισθήτως μ' έκλεισαν από τον κόσμον έξω.
Μα τώρα που η μοναξιά τα σωθικά μου καίει,
σκέφτομαι αν έπρεπε τους τοίχους να γκρεμίσω,
για να βρεθεί ένας άνθρωπος, να μετανιώσει, να κλαίει...

Μίνως Ζώτος (δεκαετία του 1920)